

miraz

umarê diyin - sibat 2007

Miraz

Edebiyat o Felsefe

Gomê Dîyin

Serre:1, Umar: 2, Sîbat / 2007

Wayer o Mîdurê Guiri Nuştuşî (Sahibi ve Yazı İşlî Müd.)
İsmail Söylemez

Editor
İsmail Söylemez

Redakte
Asmêno Bêwayir & Serhat Bengi

Temsilkarê Awrupa
Mesut Keskin
Haydar Şahin

Hesabê Ponqa qê Awrupa
Mesut Keskin
Frankfurter Sparkasse / Konto-Nr:12000 95934
BLZ 500 502 01 - SWIFT-Code: FRASDEFXXX
IBAN: DE 50050501-1200095934

Edresi (İrtibat Adresi)
Yeni Hamam Mah. Yeni Hamam Sok. No: 25-A,
Üniv. Durağı Arkası / Malatya
0 422 323 36 65

Web: www.miraz.biz
E-mail: zazamiraz@hotmail.com

Çêk Puesta (Qê Hewali)
Bî nomê İsmail Söylemez'i 507 36 79

Riyez & Mizanpaj
Îtaki

Mesuliyêt nuşton nuştueğon sero.
Nuştêgê Miraz'ir yên şîrawtîş têpya niyên dayış.
Ma rîca kên ku; şîma nuştoni xui pê "attach" bîşîrawî.

Tedê

nuştê o nuştuêğ umarê diyin

- 4 Riyontiyê giyalon dewom kena / miraz
5 Pirt / Franz Kafka / Açarnayueğ: Serhat Bengi
6 Tari şewon'ug pê puexikoni xuiyê kewon çim şiknenu viyertê
miwu dejayı'r / İsmail Söylemez
7 Germo kelec / Yaşar Kemal / Açarnayis: Asmêno Bêwayir
12 Merdum kîlmu / Haydar Ergülen / Çarnekar: Hasip Bingöl
13 Keşkilon / Haydar Ergülen / Çarnekar: Hasip Bingöl
14 Comierd/ Haydar Ergülen / Çarnekar: Hasip Bingöl
15 Hiris hiri guilê / Ahmed Arif / Açarnayueğ: İsmail Söylemez
19 Franz kafta / Faruk İremet
21 Aşmê guilu / İbrahim Bukan
22 Lercaine / Mehmet Çetin
23 Kindi / Serhat Biezar
25 Aşmi / Hasan Aslan
26 Na dina de phonc ciy / Ali Himmet Dağ
27 Honi astaron o wiyyâş perperikon / paloKeko
28 Zaman vindeno / Sait Çiya
29 Welat / Sait Çiya
30 Diapsalmata / Soren Kierkegaard / İngilizki ra: Fexri Pamukçu
32 Qesidê felek / Bahattin Aslan
34 Ontologîye / Xîdir Eren
37 Ez pulemoriye ra Eli Heyder / Şemsi Belli / Çarnayoğ: M.
Tornêgeyali
40 İlhamî Sertkaya de mobet / Asmêno Bêwayir
44 Meşo / İlhamî Sertkaya
45 Tî şiya néşîya, mî xo nedî / Wusênenê Gestemerde
47 Felsefe / Almonki ra: Asmêno Bêwayir
48 Felsefe Çithawa? / İsmail Söylemez
50 Şondî, pêni herbi / Behçet Necatigil / Açarnayueğ: Serhat
Bengi
51 Gelê bîron hîni ayavê / Zerrsuez Nimetullah
52 Tî agêr bi zerrê'm şaker / Zerrsuez Nimetullah
53 Serr şîna ser ver / Ahmer Bürlükka
53 Astarêgê tari şewon ra yên qesnayış / paloKeko
54 Seba rocê sodırı / Fida Sewskun
55 Welê dî mî ro bo / Ercan Cengiz
56 Vorbeleki / Murat Güneş
56 Keyna Xasek / Mustafa Karabulut
57 Welat / Enver
58 Şiira dewan dê Çêrmug / Mustafa Karabulut
62 Hesrano / Enver

Riyontiyê ȝiyalon dewom kena...

Miraz, ju riyontikê ȝiyalona. Miraz, ju utopyawa, ju hesretêka zerrê ma'd nımtiwa. Miraz, ju qêdêkê ifadî kerdi, zuon ardishi, hononi mayê şewon, ȝiyaloni mayê xuerona...

Miraz, riyontikê riyon telêyinon o riyon kerrêyinona. Belê ma vêrcyon'ız zonên o ma ika'z zoni, in telon ra, in kerron ra, in xiçon ra, lingi ma dejên, çipiki ma perrityen... Ma, ni çoy ra hiviyê guilon kérden, ni'z ma kiri'r baxçê guilon wadna. Tênsa ma pê bawêr êg ina riya, baxçê guilon'id qêdiyena. O ika ra'z ho buyê guilon resena ma pırnikon, zerrê ma kena weş... Belê, kerron o xiçoni şar ra ma nidejên, ma guilê dueston ra dejên...

Zımistonu, aşmê konuniya, vor varena, puk o bageru, dêşt o kui, cara dorêk'íd gîrbestê cemêdiyê. Çixırı akerdi ni, lekoni'z fêdi nikên, bar gironu, çeqçeqê tawukona, quirsi kotu vor ser, ju gelgelêko, ju fitnafinozêko, nermayı nêsayiwa, wişka zuar donu mêzg ma, labelê, a kuizvilawa milçota têna, dhadê hiviyoni mawa.

Xueritiyê tari şewon'id duest o dışmen, yar o neyar jübün ra çim şiknên, vateron sera, qom qılafêt vêrsyon tarêyinon çimon'ır bêñ eşkera.

Viyertê ma zê ju torêkê dîrrayi çeqelê mawa şendilyenu, puexikoni yiwa cuyayışêko vêşoni mîrg çiruzyenu. Ma ra ver, wexton omiyayon'id, dînya ju gîndikêka siyawa, ju gîndikêka aluzyayiwa.

Belê, ritontiyê ȝiyalon dewom kena... Lingi hema newi newi musêñ riya o hevali riya newi newi resen pi. Ina umarê diyin'id, zeni'g şima'z vinêñ nomê newê zafi. Homa biyaru wêri tiya ra têpya binêñ bêñ zaf, hiviyê ma awa ku, ruej ruej rîndiyêribu. Ina umar, umara vêrin gueri binêñ dekerdi o qalina. Şari ma, ma'r wayerti kerd, umarê mawa vêrin qêdiya o zafin'ız waşt, ma dest'id nimendêb êg ma ci'r bışiraw. Het bin ra sitê www.miraz.biz sera Radyo Miraz dest kerd pê yayın virazena. Radyo Miraz'ız tênsa Zazaki program virazena o muzik Zazaki cenena. Komi'g phaştı da ma, dest da ma, Miraz guiret, Miraz'ır bî aboni, ma

Franz Kafka

Açarnayueğ: Serhat Bengi

Pırt

Ez

wışk o serdinvio,
ez pırtêkvio,
sêri kêndalêkavio.

Pırtêko

dorêk niya ru,
heyo,
niciyu wêri,
ranişiyu
pırti ra
nifelityenu.

Ez wışk o serdinvio, ez pırtêkvio, sêr kêndalekavio. Sarê lîngoni
mî hêtika, dêsti mî hêtika ciyêv herra; mî dîndoni xu zixm cêv çomirêko
bîv zua, teqav o riyê. Wîrdi hetoni mî'd gînêv hewa giliyêş puetoni mî,
o lawa masêyin pê awê xuwa zê cemêd xueron ra viêrtiên ra şiyê.
Turistêki'z riyê xu şaş nikêrdê, in qilon bierîyon ra niviêrtêra, hemo
xeritondi'z ca nidiyav in pırt. In qêdi sêr kendalia ravistivyo, bawivyo;
biehivi bawivyo. Pırtêko dorêk niya ru, heyo, niciyu wêri, ranişiyu pırti ra
nifelityenu.

Ruejêk hêt şondia ez hin nizonon ruêj veriniv yo ruêj hîzarîniv-,
gîyaloni mî miyoni ju alazyayış'id tidîma asniaw kêrdiên, dormalê xu'd
dayrê vîraştîen. Omîni hêtî şondîêka her wext ra binêne lhêlin omêni
vêng la Nışka vêng lîngoni insonêk omî mî! Hêt mîna, hêt mîna! Xu
dergik pîrto, mionê xu raştik, bi xu ser, pîrtu darin o biepawtueğ; komug
xu emonêtu kêru dêst yi ra depieş, bieemonika gomoni yida ay vinkero o
tî oniê rêsênu ra, xu bîd şinasnayış, zê ju homê kui yi berz e'rd ser!

Miyerik omî pê asını sarê çonqalê xu teselê mî kerd; bacio rênê
pê sarê çonqalê xu giliyêş puetoni mî dê wera o mî ser kê raşt. Sarê
çonqalê xu zê têli kerd miyoni gjiki mî ra o ez vono qê awiri xu dormalê
xu'd çarnê, mudêko derg otir vindarnê. La mî hin di a lehza'd ez gîyaloni
xu'd kerron kaşon ra miyeriki dîma şiyê xu eşt wî pê wîrdi lîngoni xu omî
miyoni wertê pizê mî'd pay ra vindert. Ez dawê ju dejêko pil u têrs ra bio
mat mendo; mî derheq yi'd çiki'z nizonê. Qîjîv? Gîyalîv? Şeqîv? Yîwo
qayılıv xu bîkışu? O mî va derrê ez xu dîma boni, dorêk yi bîvini. Pîrt xu
dîma onionu! Ez temom nîzivîryavio, nışka ciyawo wêri o ez bio zuk, bio
xîzuzi, ez bio çağoni yi xiçon ra zê heyo ıka miyoni aw ra sakîn sakîn
oniyêñ mî ra.

Mirçiki
perrên
zarçalon
Ihişinon ra

Pêrr
mirçikon
goron
mî ser
ruçikyenu

Tari şewon'ug
çeqełê miwa şendilyenu
pê puexikoni xuiyê kewon
çim şiknenu viyertê miwu dejayi'r.

Ismail Söylemez

Mirçiki perrên zarçalon Ihişinon ra
Zarçalig mî sér mijagoni xuiwa dalaqnê
Perrên
Perroni xui asiomona dalaqnê
Dalıqyayış yin ra pêda bena
Ju vêrsika qalın
Dadika zerrvêsayi
Gilê xui bêst gongilêwa
Piyêsir ay ra bezri rîşyenu gîlyenşoni vêrsi ser...

Vêrsiyê şikefton xueron

Axx! Gîlyeşoni vêrsi ra
Bîpersên hesabon thalon
Bermê kênôn cîmsiyon
Ez hasroni xui dona ari
Wiyâyişoni xui vijnena
Miyoni ziğalon serdînon ra
Zîgalig maliwontiyê wel er ci niyena
O ziğali
Tênatîyê wela serdîn ra
Felatê xui dîma gêrên
Belê felatêka têşon
Awon sualînon'ır herîkyena

O kîl ro ra nat guevend gîri dawa
O kîla har serguevêndi'd sur kena

Wêxt simin vironi mî xemelnê
Kaşê tawuki u rîyeğê viron
Konci tij o aşmi'd resên jubin

Zuar meselawa
Ju honêkê xuêri'r şîrawtîsi dêf şewon mimceton
Dêf aşmî ruêji şewoni'r gîroni kenu

Zerrê honon xueron ra perrên mirçiki

Perroni xui asiomona dalaqnê
Dirrnena tari şewon dergon
Dîngdingê dêf tariyon nimceton
U cuerd phaştiyê honon xueron'ır yena war.

Pêrr mirçikon goron mî ser ruçikyenu

Yaşar Kemal

Tırki ra açarnaïs: Asmêno Bêwayir

Germo Kelec

Sewa de
amnania ke
isani
helak kena...
Asmêni
sera di-rê
astarey
qilate derê,
asma de
gîrsa
jê çerxia...

Cile ra
boa
araqia de
tirse yena.

Laaki: «Daê,» vat, «daê, meşte sodır çhike ra ravê mi têrake!»
«Eke uncia ra nêurzena?»
«Eke uncia ra meurji, derjêni mi de ke. Porê mi bîruçikne. Mi bîkuye.»
Cênika sîpoleçikına bariye, çimê xuyê şiyay zerrê jü zerreqê sa-biyaişî de mendi.
«Eke uncia ra nêurzena?»
«Mi bîkise!»
Cênikê, çığa ke firra xo biye, laak kerd be vîrana xo, kerd serê zerria xo.
«Canoo!» Vat.
«Eke ra meurji...» Laaki geyal kerd. Yek de: «Isot fekê mi ke,» vat.
Maa dey reyna, ebe a sefqati ra, çimê xo biy hiti, o kerd zerria xo ser, phaçı kerd.
Laak tîm hundêna vano:
«Nia de, eke ra meurji, isot be fekê mi ke ha!...»
Mae vana: «Cano!»
«Isoto zaf thuz bo.»
Ri cêno, xo erzeno we, haylemê maa xo beno, veng fino ra xo, nêvîndeno:
«Isoto thuz, isoto sur... Heni ke fekê mi bîvêsnö... Va heni ke bîvêsnö... Herbina... Herbina raurji.»
Maa xo dest ra xeleşino ra, henî vozeno çardaxe ser, kuno cîle.
Sewa de amnania ke isani helak kena... Asmêni sera di-rê astarey qilate derê, asma de gîrsa jê çerxia... Cile ra boa araqia de tirse yena.
Xo çarneno nat-dot. Dîma jü qerar dano ra cî: «Hata sodır hewn'a nêson.» Sa beno. Sodîra, maa xo ke «Osman» vana, nêvana; herbina urzeno ra, pureşino vilê dae ro. Çituri ki sas was kuna, maa xo! Zerrê cîle de xo esqili erzeno we. Esqê xo helmê de sono we, ters kuno zerre: «Eke hewn'a şêri.» Xo xo de têdîma vano: «Hewn'a nêson, hewn'a nêson. Çira hewn'a şêri? Çi esto ke hewn'a şêri?»
Satêna maa xuya yena, kuna cile, lewe de merredina ra. Dest kena tîra:
«Qedaê cani,» vana, «tî kewta ra?»
Osman qe, hama qe veng era xo nêfino. Maa xo ey kena vîrana xo, lew nana pîra. Zerrê Osmani de çiyê vêrenê ra ke isani finê berbişî, mendê re haskerdena germine, eşqi, dostêni. Sodîri sero vîndeno. Maa dey çituri sas u was kuna cî. Aqîlê dey sodîr dero, eke xafilde heşino xo, maa xo fino sas ver.
Mae hewn'a şiya. Osman cîle de lîf dano. Phizangê xo benê girani. Osman xo henî qolay ra nêverdano.
Sopê urzeno ra, maa xuya ke xori xori nefes cêna, qaytê riyê dae beno. Riyê dae roştia asme de sim-sipê berreqino. Poro munîte nîka daa şia aseno. Poro munîte, themeqiyo sipênia berjinî ra, sera biyo arê. Gulangu ra zerreq aseno. Derga derg por de, rîyo sîpê de nia dano. Dîma sarê xo beno giran, gîneno balişna ro.
Pesewo, asme rewra vejîya, her ca jê sodîrî roştia çîlao, roştio. Bînê çardaxe ra xîrme-xîrma mangawa ke hewn' dera, vengê qîrrîsnaisê didananê xo yeno. Hewn' rînda rînd niseno re isani. Nanîko hewn'a sono. Didananê xo nano pêra, bojîyanê xo kit keno. Se keno, bikero; hewnî jê

ağwe dorme ro dey gureto, tîm jêdino. Qarino, peydo perpeşino ra. Sodîra beno vilê maa xo ro. Bojiyê xo piroşiyê vilê maa xo ro...

Asme niştâ ra destâ ğerbi (rocawani) ser, niçkê da xo saê ke gînena ra hardi. Pirtikê mendo ke sur bo, şero ko ro.

Peyê koanê rozvetişi (şerqi) ra se ke tiriza roştia de bariya sîpiye pişkina, gilê kou pede benê sîpey. Vişteraanê dewe dest kerdo qorraişi, dewe de ro yeno ra her ci ser.

Mae ama çokku, serê laaki ra biya çewte, bê lewiyas pure şêr kena.

Sarê laaki berjini ra gîz biyo kaleke ser, vilê xo barikek, riyê xo zero. Laak nefes ki nêcêno, thawa. Riyê xuyo qışkeko moğorbe de qêla mêla... Mae vindena vindena, axe uncena we...

Laaki helmê de bojiyê xuyo jü vet, est tever. Hermê xo belkia hundê qolindênia bêçika pile esto çîno. Postikê xo ti vanê astu ra verdino ro, qermeçik qermeçik... Çimê mae gîna ra boji, henî pa mend.

O ra tepia, xori ra «Of!» vat, «lazê mi oooof...»

Lewiye ra. Dî hetê xo ser saniye ra. Lewê laaki ra uste ra. Asme şiya xo esta bonê qamişenî ser.

Mae ebe qayde vat «ra nêurznon». «Ra nêurznon. Eke gest de bîmirime ki, va bîmirime. Gurenaisê jü laaki ra se beno?»

Çimê xo bojiyê barikeki raê. Bena sas, manena ke hata nîka çîra pîro nîgîna ke laak hunde zaro.

«Eke gest de bîmirime ki va bîmirime!»

Porê xuyo dergo gulangin kerd xo fek ra, ebe hêrs cûyit.

Mêrdê xo cêro zırçeno:

«No uncia nêurzeno ra?»

Cêniķe, ebe vengê de nerimo ke cêreno vero: «Laak ra ci wazena?» vat. «Hona sawkeko. Astikê xo şîkinê, hunde zaro ha...»

Mêriķi xuye fişte ra xo:

«Ewro miheqeq hesar bo. To ra von gunê hesar bo! Bîguriyo, ci memuso, qelp! Hona ke domano, bîpêso.»

Cêniķe milmîlnena, ebe ters: «Bojiyê xo henî bariyo ke...»

Reste lewê laaki, vînete. Zerrê xo thawa raji nêbi ke na germo kelec de laaki bîrusno kar, uyo ke jê purti sıvîko.

Vengê cêrênê xuyekerdai vat: «Laaki raurzne, şîlpağe pure de. Ma pers (soz) do ra Mîstefa Ağay inu. Na sewelete koti ra laakê do bin bîvînê?»

Cêniķe: «Mormek,» va, «zerrê mi qe gotir nêkeno. Heni zaro ke... O ke biguriyo, ma beme dewleti?»

Ciamordi: «Eke nîka ra gurenais nêmuseno...» vat.

Cêniķe dest kerd porê laaki ra. Nermiye ra: «Osmanê m',» vat, «Osmanê mi, raurze! Qedaê to, raurze! Biyo sodîr Osmanê m'...»

Laak nala. Gîran gîran xo nata, bota çarna.

«Osmanê m', lazê mi! Lîlê sodîr şîkino...»

Ae laak hermu ra guret, dard we. Heni ebe ters pê guret ke... Saê ke şîkino, rişino hard... Peyser merredna cila xo.

«Ra nêurzeno ha, ra nêurzeno. Bîkişî?»

Çardaxe ra taf şîye cêr. Çardaxe jê besuge derwîse saniye ra.

Mormek bi be gîz-gîlor:

«Heq belaê to do, yê dey ki... Ra nêurzeno ha!»

«Ra nêurzeno, ma se bîkeri!»

Mormek huşki ra xîlê merdivanu da. Vejiya re çardaxe ser, xîncîn pê bojiyanê laaki guret, o kerd berz. Laak, jê leyrikê de awrêsi ey dest ra dardekerde mend. Teylehewn pîrteno we, «daê daê» vano, zırçeno. Mormeki laak çardaxe ra ard cêr, est cêniķe vero. Laak tharphîlê tozê hewliye bi.

Cênike şêrê lazê xo kerd, vat:
«Heq zav-zêçê keşi, keşi dest de meverdo!» Herbina pê laaki guret,
kerd şênê xo ser. Çimê laaki gîrsa gîrs biyê we, ebe sasxuniye nia danê.
Berd, ebe ağwa serdine riyê dey şüt.

Laako ke ame ra xo, va ke: «daê!»
«Canol!»
«To isoto thuz kerd fekê mı?»
No sire de arabê Mistefa Ağay inu ame, verê çêveri de vinet.
«Osman...»
Osman vost, şî, xîlê arabi da. Esqanê xo ra doz beno, lawiku vano.
Mae, Zeyneba ke Mistefa Ağay inu rê şiyêne yewmiya, nata unte, vat:
«Qurbanê to Zeynê, Osmani bisevekne, laak... Jü astîk u postiko...»

Zeynebe:
«Meterse waê, ez Osmani qe zebernenu?»
Kewti hêga. Roz hona nêvejiyo... Gîrzeyê ke makina vasturiye düz
kerdi bi têververa, rewa gureto. Boa vaşı be hekinê hiti ra... Astor best
gîzagi de, gîrzey nay pêsero. Gîzagi ra hurendia çütê astoru de jükek
besto de... Sarê astori Osman unceno, gîzag pîrr beno, nêbeno; zê
theyri beno cûin, ano... Îyê ke gîzagi bar kenê, ge kunê ra Osmani.

«Çitûr sono, Osman?»
«Wes u war be, Osman!»
Osman sa beno...
Heni ke va, rozê do sîng-suro ke gîlora adîri ano ra isan viri, peyê
koanê boveri ra vejiya... Sîmêla hekinu ra, gîrzu ra gîran gîran, barîkek,
çimu ra aseno, nêaseno, puxure sona we. Hewa de thav be thav hewrê
sîpêy fetelinê...
Osman wertê cûin u gîrzekaru de haybîro yeno sono. Osman, cîndeо,
wesa weso.

Zeynebe satê reyê: «Ha Osmanê mı. Şêrê mînê berriye...» vana, dest
kena pîro.

Roz gîl ro lewiya. Her ca biyo pîrrê roşti...
Rozo ke erzeno sîmêlanê hekinanê hêgây, erzeno gîrzu, sewq dano...
Zerreqi hurdi hurdi benê ra berz. Hazaru ra, se hazaru ra destekiê roştiê
ke pîroşiyê jüvini ro, perrenê ra. Dev-riyê gîrzekaru biyo toz u duman,
riyu ra jê çîrtîke araq rîzeno tro. Adîr gîno ra çar kosu, vêseno.

Osman biyo sîng-şia, riyê xo tenêna biyo bari, çimê xuyê gîrshi biyê
qışkeki... Miltana xo ra ki araq pişkiyo...
Wesa weşîya sodîria!.. Osmano ke hao sono, lingê xo benê jüvini ro.
Hevê maneno waro gîno, binê astori de bîmano... Osman xo pê cêno.

Hardî ki zê asinê dagio. Her ke Osman pay na cî dano, ceneqino we.
Coka şiyaisê xo ecaibo.

Hata ke gîzag ame, cênikê gîrzeciy fekê xo avoro, xo sanenê gîrzu ser,
binê rojî de merredinê ra, arâşinê ra.

Osman tîm şêrê asmêni keno... Thavê hewr. Gegane ki şîya de hewrê
sîpêy. Înu sera helmê vîndeno, vêreno ra... Çimi peyê şîya hewri derê...
Roz tum serao... Çeqe-çeqa sîmêlanê hekinana. Hardo raqîlaşiyaiyo
sur binê lînganê Osmanî dero... Hard Osmanî habre dano weestene.

Osmani canê xo kerdo fekê xo ra. Bîne ra vêseno, ser ra vêseno. Tî
vane, asîno dağ kenê cigera dey de...
Germo... Çimê dîna terseno... Îsan nêşkino çîmanê xo rakero, des
metrey xo ra dot qayt kero.

Zeyneba ke gîrzu bar kena, cêrê ra Osmanî, tey nia da. Qayt kerd ke çî
qayt kero, qorê Osmanî zangir zangir recefinê.

«Osman,» vat. «Osman... Osmanê m', henî peya mî, meso. To ere
astori ni.»

O kerd berz, na re astori. Osmanî astor ramit. Hona recefiyaisê qoranê
dey nêvineti bi. Astori ser de ame, şî. Zeynebe dûri ra gîrzey girê dêne.

Xo astor ra est war, verbe Zeynebe şî.

Zeynebe:

«Osman, to çira astor ca verda? Eke remeno?»

Osman ame lewe, pê destê dae guret:

«Nia de,» vat, «Xalîk Zeyne, ez ke biyune pil, to rê gosareo de zermêncênu.»

Vost, cêra ra astori ser.

Germ xenekneno... Va nino, pirtikê de sizine bile çino. Astori ser de qorê Osmani dezay. Firre ra birriyay. Hevikê maneno ke waro gino... Çimê xo çar hetê xo nêvêneno. Osman astori nêrameno, astoro ebe xo yeno sono.

Ebe o qeyde bi be paydosê peroji. Binê germi de perojiye... Ağwe germa jê goni. Zeynebe her çığa ke cêrê Osmani vero, ey uncia ki loqmê nun fekê xo nêkerd. Tîm ağwe sîmitê...

Zeynebe fam kerd ke quvê ağwe verdê ey ser. Laak o ra dîme endi ame ra xo.

Eke i bini cêrêne ra karêxo ser, Zeynebe vat: «Osmanê m', tî endi so, ronise. Va jüyo bin astori bero.»

Osman: «Nêbeno Xalîk Zeynê,» vat, «ez bon. Qe nêqefeliyune.»

Se ke astor Osmani dest ra guret, o nişt ro, taşêle bi, berba, va «Ez nêqefeliyune. Heq bo, nêqefeliyune.»

Cênikê da kokime vat: «Ney ere astori nê... Va bigino binê linganê astori ro, parce u pirtle bo, leyrê kutiki!»

Osman:

«Heq bo waro nêginon, pir bo waro nêginon. Ez nêqefeliyune ke!»

Îne o na re astori. Eke nisna ro, di-rê suru ra tepia hirê Osmani şî. Uyo xo pêt pê cêno.

Helmê amê, serê astori de merrediya ra, destê xo pirosnay porê astori ro.

Zeynebe nae ser gînê piro, reste ci, Osman astor ra kerd peya. Hir sarê Osmani de nêbi. Berd, jü girze ser merredna ra. «Cigera mi,» vat, «cigera m', çığa ki rike keno.»

Badena Zeynebe uncia ağwe arde, verdê sarê dey ser. Verva tiji vinete, kerd şîye. Osman waxtê ra tepia ame ra xo. Hata son, eke kar qedena, gırzeo ke Zeynebe o nay bi ser, uza de ebe çimanê xuyê thipthalu çungiliyay bi pêser, dewizû de nia dêne.

Sermanê xo ra nêşkiya sarê xo hard ra wedaro.

Paydos de Zeynebe pê destê Osmani guret, nisna arabe. Laak tîl-tunc bi bi.

«Osmanê m'» vat, «tî ewro zaf pêt guriya. Mîstefa Ağa heqa to jêde ra dano to...»

Osman sas bi: «Dano?» pers kerd.

«Qae, tî zaf guriya.»

Sâ ke ro ame ra Osmani.

Çê têde biyo arê, tevera verê çêveri de nun weno. Dot arabe vînetiyo, astori arabe ra girêdaiyê. Astoru sarê xo fişto vaso teze, ebe xise-xise tî vanê vaşı pholknenê ro. Boa vasê tezey her ca gureto...

Moğorbe perda perda kuno de. Tenê dotêniya astoru de Osmano. Hêga ra ke ame, ae ra nat tik vînetaiyo. Sevreteng, iyê ke nun wenê, çimê dey ine rao. İyê ke werdê xo wenê hay ro Osmani niyê.

Osman pino. Axiriye de sevrê xo beno teng, kuxeno. Osman beno gizgîlôr. Hard ra çûyê cêno, ebe çeqe-çeqe sıkneno. İyê ke nun wenê, talasê dine de niyo. Dîma; Osman, çuya ke sıkite, pê suru gazu virazeno wele ra. Hundê firra xo çûye gaz keno hardi ra. Vengê ke huşki ra tîrakerdena hardi ra vejinê... Osman nêşkino bireso miradê xo. İyê ke nun wenê, qesey kenê, huyinê. Osman hers beno.

Habre çüye unceno hard ra. Ğazanê ke vırazeno, inu pê lınganê xo cêno. Gilê çüye wele dero... Osman ebe vostene dormê çüye ro çerexino. Tepia, iyê ke nun wenê, ey vira sonê, xo salt verdano ra kay ser... Ğazu vırazeno, vırazeno, keno xırave.

Desinde jü veng... Çüye ey dest ra gınê war. Heni cemediya, mend. Naniko ca verdano, remeno, nêşkino biremo.

Cêniya Mıstefa Ağay ebe sasxuniye:

«Çê vêsa!» vat, «Osman! No Osmano... Bê Osman!»

Osman hurendia xo ra nêlewino.

«Bê Osmanê m', xo rê ronise, nun bure!»

Osman gos pa nêkuyno, bêveng vindeno.

«Maa to ti rusna?»

Sarê Osmani roverdaiyo, we nêdano.

«Tı ke hêga ra ama, çê nêşıya, bomo? Maa to nıka ere to fetelina, qıswıte kena...»

Biye çewtê mîrdê xo, çiyê vat cı ra. Milet sıfre de huyiya.

Zerrê Osmani de haybıro remais vêreno ra. Vêreno ra, hama tı vanê o hurendia xo de mux (mix) kerdo.

Mıstefa Ağa: «Hala bêrê mî de nia dê, mî heqa Osmani xo vira kerda, cı nêda...» vat, kêsikê xo vet, jü vişt u phonc (25) dergê Osmani kerde. Osman xafilde perey gureti ey dest'a. Jü «Alloooş...» unt, firr da...

Vost, rest çê, helm tey nêmendo, xo henı est vilê maa xo.

«Bijê...» vat.

Mae vişt u phonc pangnoti hirê rey sarê dey ser fetelnay, berdi lewanê xo ser.

Fek: *Dêsım-Pilemoriye-Erzıngan*

Serra 1956'ıd
Eskişehir'ıd
omo dina. Anqara'd
Lisê Aydińlikevler
wend.
Cuwa pêy
Université Teknik
Ortadoğu'd Fakulta
Zonayıtiya Sosyal'ıd
Letê Sosyoloji
qêdina. Yo mudî
Eskişehir'ıd
Universiteya
Anadolu'd
Ders da (1983). .

Merдум kîlmu

Haydar Ergülen

Çarnekar: Hasip Bingöl

Pirikê mî vatin: Merдум kîlmu lawêm
kîlmiya xu z' niezonayış ra yenu, eg bizonên
riyi diri hembêri nikotin, hêt 'ezmonia boin berz nikêrdin
Pirikê mina Delali qısı z' derg nikêrdin, lavê z'
tay vatin, usul in qidiwu, yo vatin yo z' vatin
xırabê merduym kên peyati¹, ziyedonia qısı kên şiir,
peyati biyayış mî z' di şiir nuştîşê mî z'
qişkalek yo Pirikê mî'vi, wext ya şî merg
mî kîlmiya her ci fom kerd, inson kîlmu dar ra, yerî ra
shay ra, tij ra, vor ra, şili ra,
vîrsia ma z' ma ra derga, la qiji
labelê a zi honê xu ra kîlma, az²ê ma şeş bîrê
pêy nobet hon bîvin bela ma hemîn ra yo qiji
bîvîjiyu, ina dina yo keloma pencera vatin
ma fom nikêrdin, ma musê ina dina, inkê ina dina ra şiyayış
cefa yenu, ravra yenu mî hon, kîlmek monenu,
qasê yo wiyyâş. vatin zaf derg meker
şîir ço tera fom niken, 'emir tu z' derg nibenu inay ra,
inson pêy gelatiya xu benu pil, mî 'aşq qomderg zonên
mî fomkerd labelê, çiwext hixerfon xu ra z' kîlmu 'aşq,
ravra hketton nuştîş viyerenu, ravra wext genu
ma 'aşq gema zerrê xu ra bixelesn, 'aşq kîlmu, şîir dergu,
mesela yo dar vinibu gem honcio'z gema,
la yo hixerf vinibu, xuara inson çend hixerfio.

Hece Dergisi, 2004; Piseroka Hece'd neşîr biyu

1. Peyati: piyade
2. Azê: zêg

Şiir yiw vêri
1973'd pêy nomê
Umut Erkan
piseroka
Gelişme'd neşir
bî. 1979 ra nat
şîiron xu tiki
piserokond neşir
kenu. 22 sér
nuştekariya
reklam kerd.
qadro vêtîşê "Üç
Çiçek" u "Şiir Atı" d
ca guriet. Qezatê
Radikal'ıd hxeftid
yo ruaj "Açık
Mektup" nusenu.

Keşkilon

Haydar Ergülen

Çarnekar: Hasip Bingöl

Cini şina wo ınay ra vajyenu Şiir
cini şina, yo Şair benu ınay ra
(Ez zono ez komyo cini ra Şair biyo)
eg "her ca'd qêdyayışê Omnun bıvajiyu"
şiyayışê cini z' her ca'd vajyenu
şiyayışê cini bıxu her ca'd Şiir yena vatış:
şiyayışê Cini qêdyayışê omnunio, her ca'd
omnun qêdyenu cini eg şueru, pênia ini Şiir'u,
pênia omnun Şiir'u, Şiir'u pênia 'aşq...
eg bajar pêy her semta xu omnun dîma ku,
omnun benu derg ınay ra, 'aşq z' tera nasib xu gêni,
omnun dîma Bajar, cini dîma Şiir
şiyayış hxeeton semta Keşkilon in qidi'wu.
yo şewid ez şivio aşma hêzron ra keşkilon
keşkilon omnun ra terk biv, Şiir hêzron ra
hêt cini ser terk biv a vistonîk:¹
Pieru layj, Dadi yo Şiira terk kên!
A cini, eg mi caverdu ez beno Şair
nê vu nê ti mi terk bikêr, ey ez lajê a cini,
şîir'u vajyenu, omnun qêdyenu, ciniwa şina
Pieru cini Şiir, yo ciniwa terk kên!

Kitabé "40 Şiir ve Bir" ra

1. Vîstonîk: mesela, esatîr

Comierd

Haydar Ergülen

Çarnekar: Hasip Bingöl

-qé İdil-

Esêr Yi

Karşılığını Bulamamış Çocuklar [Qijon'ig Hxeq xu Nidi'w] (1982) Sokak Prensesi [Prensesa Kuçî] (1990) Sırat Şiirleri [Şiir Sirayt] (1991) Eskiden Terzi [Hêvîr ra Têrzi] (1995) Kabareden Emekli Bir Kızkardeş [Qabare ra Emegdar Yo Way] (1995) 40 Şiir ve Bir [40 Şiir u Yo] (1997) Karton Valiz [Valiza Qarton] (1999) Ölüm Bir Skandal [Merg Yo Sqandal] (1999)

Sını tı oniên u bajar ra, otir boyn mîra z'
Tı sini şinê u bajar otir bipherr şu mî z'
bi cierê mî, mî ri z' denîş u vinderton ra
dest tiyeşon: Xatîrib tu merdumê mîn u qij!
sini tu hêdi hêdi yo bajar kerd merdum,
sini tu zêy comierdon tera hxeskerd, mî ra z'
zêy yi bajar hxesbiker! Qet meters, 'aşq
mî merdum nikenu, mî caverd, piyrt mî z' êsti,
ujara 'aşq sêrbiker, ruêj mîn dhamriayi⁴ viyerenu,
şêw mî z' êsti, reqs⁵ biker, wa etegê tu tiyeşiyu,
ti mî sera agir, mî'd hevalti biker,
sêrsibê mî z' êsti, ayabiyyîş komyo sa'et,
ni telefon, ni ber: wa yo kêneka çeqa guynkêrdiya gej
zengê pisqîlêt bicenu besu!
Parq mî z' êsti, bêni derg seraser mî ser,
arrê⁶ mî ra mî depiş, pêl mî z' estu,
guevaga tu'd mijdonia wesar dest ho gueş'îd
şîir mî z' êsti, mevzuyê 'aşq ser, monên hxeskerdişê
tu yi bajar ser, monen tu ra hxeskerdiş
hxoenton maql yo mecnunê tu biyayış

Ez yo bajar karyeno, in qidi çinê mî estu?

[Kitabé “40 Şiir ve Bir” ra]

1. Dhamriyayı: yers biyayı, şîes
2. Reqs: dans
3. Arri (arhi, aari): lezgê dar, (arrê: kîlima zafomara)

Hirıs Hiri Guile

Ahmed Arif

Açarnayueğ: İsmail Söylemez

In ku, kuy Mengene'wu.
Wextug shiba pêra benu zelal Won'id
In ku lêyir Nemrud'iyo.
Wextug shiba pêra benu zelal ver bî Nemrud'i
Kiştêkê tî horiyes genu, ufuqi Qafqas'iyo
Kiştêkê tî kuela, milki Ecêm
Qilon berzona weşê cemedon
Venê remayê vêr awon'id
O bîrri gezalon
Qeflê zarejon

Comiyêrdi inkar nibena
Piyêrudayışi jubju'd kişi zuari yin niberd
Hezar serron ra nat qerwaşı tiyê
Bê ma xeber ça ra bîd
Qeflê quilingon niwu in
Asimon'id birci astari niwu
Hiris hiri zêrr guilêyin
Hiris hiri cimê guin
Nişina
Biya guel in kui'd

II
Bini qêmi ra arweşêk wîrişt
Phaştiyê cê belekin
Pizê cê sîpê şiti
Gêrib, digoni, ju arweşêkê kuy
Zerrê yi fek'id otir feqirek
Kiçi onu tobi ser
Qeraxib qeraxib wêxt
Biyeqisur, ju şefeqêko zutzilut

Oniya hiris hîrin ra ju
Pizê yi'd vengoniya gironê vêşoni
Puer, hêrdiş vînciyewêk
Gironê yi'd aspij
Oniya quêl yi perudayê
Babaegitêko zerrcehermi
Ju arwêş yêşir ra
Ju têpya ra

Kot vir filintê yîwu delali
Bini balışnê yi'd hêrdiyayi
Kot vir, conaga deştê Herran'i ra ardêb
Vilê cê pê muron kewon xemelnayi
Çarê yi'd shîpêyi
Hiri lîngi cê shîpê
Rehwon, sıvik
Buez, mayina seglavi
Sêni fîrdab vêr Xozat'id

Ika hîna neçar u girdayî
Hîna pê yîd lulêko serdin
Niyebêñ
Êşken xui berzu bêxt bêrziyaron
Ini kuy, kuyi birê, rumêt cê zoni
Bî izini Homê ini dêst merdumi nidoni şermî
Dêst westêgê
Welê ciğarigu vêşenu
Zoni engerêkug
Vêr tij'îd dîlîngiyez gizgerikyenu
Ponayış vêrinid erzên hewa...

Ini çimi, dorêkîz nikoti dom
Çimi yigê vêra zonêñ
Qiyomê gedugonug bawê horiyesonê
Vorin, xiyonêt yin nermînon
Kendalon
Neçar
Omên kıştış
Vajiyab
Hîni wa çîmoni cê kaşkaşûêk kuari buêr
Zerrê yî, wa thêr beraton buêr

III

Ez biya bîrindar
Gedugêka nîmtiyê kuon'îd
Wexton ra ju nîmajêkê shîbê'd
Ez ravistiwa
Guinin, dergaderg

Ez biya bîrindar
Honi mi, şewon tarêyiniyêr
Kîçi mi çinu fêk xui xêr ser akeru a
Glyoni mi gên biye ercel
Ez nişkena ca bîdi pê kitabon'îd
Şifre kerem kerda paşêk
Ez kişiyyawa biyepers, biyamehkema
Kerwêm, hali mi ca'd hina bînus
Bêna şînatî yenu zonayış
Cijê guilini ni
Guilê domdomiyo
Letî letî mi fek'îd

IV

Emiri mîrg ard ca
Duyi kuyo kewî
O hewê shîbêwu rakoto aya
Kerd guinin
Bacyon'iz ojad tîfîngi xui şê pi
Phistini ma hêdi hêdi wexîlmi kerd
O tedî gêrê
En'eni kerd
Miyê miwa sura vîrastê Kêrmonşah'i
Tizbe mi, quityê mi bêrd o şî
Piyêru'z xelabi Welati Ecêm ra

Ma kerwê ma birê ma pê guin gîrdayê
Dewon u eşironi vewêrdir
Ma kênê ardi, ma kênê dê se serron ra nat

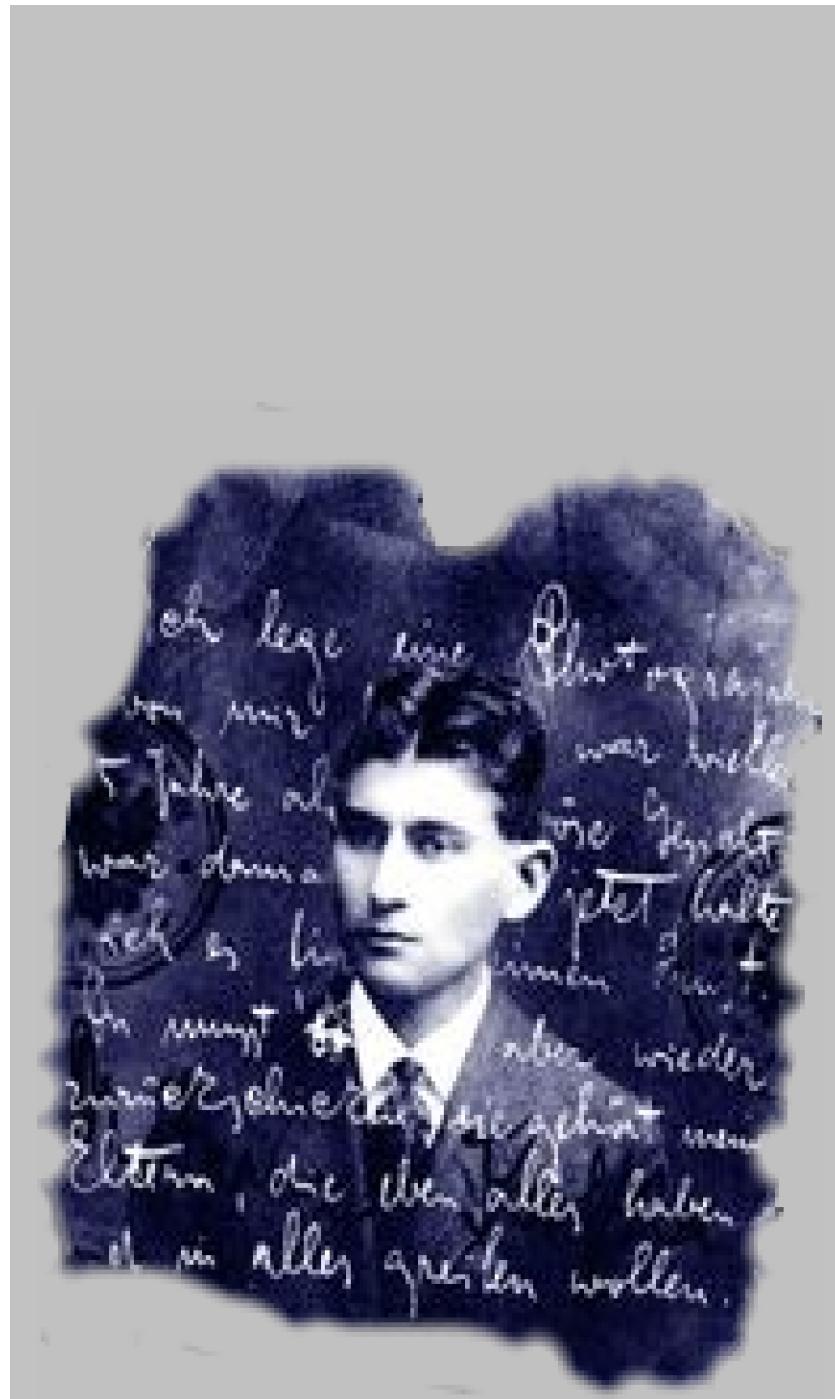
Ma cironi tihet
Bên timyon kêrg ma
Nezonti ra nê
Feqirti ra
Zerrê ma paşapurt'ir nigiryawa
Ino sucug sebêb kıştışı mo
Hini nomê ma niyenu pa şeqi
Qeçaxçı
Dizd
Xayin...

Kerwêm hali mî ca'd hîna bînus
Bêna şînawti yenu zonayış
Cijê guîlini ni
Guîlê domdomiyo
Letî letî mî fek'îd

V
Perudêñ lalawo
Perudêñ
Ez rehet rehet nimirena
Pîxri'd bîzuatê mîno welîn
Pizê mî'd vatê mî estu
Fomkêr hal'ir
Babi mî çîmî xui vêr Urfa'd
Hiri hêb'iz bîrê mî
Hiri sêrvi delali
Hiri letê kuy mîrd nîbi 'emîri xui'r
Bircon ra, qilon ra, minaron ra
Kerwa, xînomi, qiji kuyon
Wêxt ver bî dorpêgûretişi Fîronsîzon'îd

Zîmiyêl yi newî ariqyê
Xali mîwu qîj Nazif
Rînd
Şenik
Astuarêko hol
Perudêñ bîra vatu
Ruêj nomusîyo
O astuêr xui eştu çargomi

Kerwêm hali mî cad hîna bînus
Bêna şînawti yenu zonayış
Cijê guîlini ni
Guîlê domdomi
Letî letî mî fekîd

Ju qefesêk, mirçikon dîma gêrena!

Franz Kafka
1883 - 1924

Faruk İremet

Franz Kafka 1883 - 1924

Kafkay
tenya biyayenî ra
zaf héz kerdê
labîlê
bêkes mendenî ra
héz nêkerdê.

Kafka
rocan'a wext wext
menga ra
tenya mendê
u kes nêvinayê
u xü keye di
kîlid kerdê.

Franz Kafka, serra 1883i dî Cumhuriyetê Çeki dî suka Pragi dî ameyo dinya. Piyê cî Herman Kafka Yahudi u tucar biyo. Namey maya cî zi Julieya. Exlaqê mekteb u exlaqê biyayenda cî zi ê Almanano. Kafka, en gîrdê çîhar qeçekandê ailey xüyo. Kafkay bî xü hîquq wendo u dîma mektebda hîquqi dest bî kardê xüyê sigorta keno. Cî wext Kafka beno vist (20) serre bî cîdi cîdi dest bî nuşten keno. Héta Kafka cüwayê (?) tenya çend ıstanikê cî neşir biyê. Eger ewro ma kitabanê Kafkay wanenê se no zi xîsmetê Max Brodiyo. Max Brod embazê Kafkay bî. Brod verê merdenda Kafka soz dano Kafkay kî o do héme nuştanê Kafkay bîveşno. Labîrê ewro bol ciyê Kafka esto u ma wanenê. Defterê ciyê rocaney, mektubê cî, şîirê cî, ıstanikê cî u romanê cî, dîma merdenda Kafka neşir biyê u Kafkay beynelmîlel-biyena xü nêdiya. Kitabê ciyê en meşhur; *Process 1914-1915*, *Şato 1921-1922* u *Emeriqâ 1912-1913yo*. Kritikerê edebiyati nê kitabanê Kafkay rê vanê; 'tenya biyayena rézi'.

O kitabê kî en vêsi nas biyo, helbet kitabê cî 'Process-Déwa'yo. Na kitabı dî Kafka hîyatê ju banqaci Josef K. nuşneno. No Josef K rocê aşnaweno kî héqê cî dî oyo méhkeme abiyo. O nêzano ka qandê çîci o do méhkeme bo u kes bî rayda qanuni nêşeno vaco ka sucê cî çîciyo. Josef K. bî xü zano kî ey ciyê xîrab nêkerdo u fina zi xü ciyê rê sucdar his keno. Hîyatê Josef K. virêno u beno zey cîhnemi. Peyni peyni Josef K. aşneweno kî o do qandê suco kî virazyayo, ceza nêgiro u temami suc ra zi pak nêbeno. Nezdiyê kitab bîqedîyo (perê peynida kitaberî dî) dî merdîmi yenê, ey keye ra berê u hisê sucadareyo kî bî mezgdê Josef K. ya dîsîkyayo, beno sebeb, Josef K. bî ê merdîman'a piya şîno. Ê merdîmi kî Josef K. benê, ey teber dî kîşenê.

Kitabê ciyê 'Şato' dî qêhremanê kitaberî Mezlum K vicêno wendoğan ver. Mezlum K şîno ju dewî dî ca beno u beno memurê kadastroy. Mezlum K a dewî dî kar nêvineno u kesi dî zi nêşeno embazey bîkero. Quwetê do dewlemend ju koy seri dî ca biyo u hükümdar o. Mélumatê na kitab zi zey kitaba 'Déwa' o. Yanê hükümdarey u dewlemendey kesi ra nêasena.

En kitabê ciyê kî kes nêşeno bîreso héde cî, kitabê ciyê 'Emeriqâ'yo. Qehremanê na kitaberî zi ju gênc namey eşîrda xü, key xü leymîn kermo. Qêhremanê kitaberî xîzmîkara keyey kerda bî hal (kerda digani). Ma u piyê cî qêhremanê kitaberî rişenê Emeriqâ. Xalê ciyê Emeriqâ ey gêno himadedê (cî rê wayêr vicêno) xü. Rocê bêsebeb u bêşuc xalê laceki ey erzeno teber, lacek fehm nêkeno qandê çîci xalê cî ey keydê xü dî nêwazeno. Hême kitaberî dî merdîm tenya ciyê vineno; tenya biyayeni, bêwayêr biyayeni, bêquwet u bêkes biyayeni.

Kitabanê, mektubanê, defterê ciyê rocaney dî her tim namey ju merdîmi ravêreno u o merdîm zi piyê cî Hermano. Mektubê cî; 'Piyê mi rî' "Qandê mi her tim ti zey xeyala bi, o kî merdîm nêreseno cî, o zi tenya gedaran dî esto u ê gedari kî héqey fîkrê xü dî nê, héq şexsiyetê xü dî nîmnayê". Ê gedari u hükümdarı kî kitabanê Kafkay dî estê, hîyatê Kafkay rayê. Yanê merdîm ney fîkrneno, gedarê kitabı nêbê kî piyê ciyo. Mektubê cî; 'Piyê mi rî' "To het dî mi héme biyayena sebebê héyatê xü,

xü vira ke(rd) u verê ey dî mî tenya hisê qîym nêkerdeni u sucdarey giroti" Mektubê ci; 'Piyê mî rê' "Sebebê nuştoğeya mî tî bi, Kitabandê xü dî mî to rê hawar kerd, qandê kî mî pistinê to dî to rê sitemê xü nêkerd". Piyê Kafkay bi sebebê nuştoğ biyayenda Kafkay u éyni wext dî bi sebebê asosyal biyayenda cî zi. Kafkay bürokratî ra nefret kerdê u ney rê zi sebeb karê cryê sigorta bi. Kafka héyatê xü dî nê bî ézayê ju héreketi, labîlê o her tim şiyê pêser ameyanda (toplantiyê) anarşistan. Qandê Kafkay nuşteni zeydê dîay bi u şî wext nuşnayê newede ra ameyê dînya u hisê name do newe gîrotê u ameyê xü ser. Kafkay tenya biyayeni ra zaf héz kerdê labîlê bêkes mendeni ra héz nêkerdê. Kafka rocan'a wext wext menga ra tenya mendê u kes nêvinayê u xü keye dî kîlid kerdê.

Kafka u qin kerdeni

"-İnsani nêşenê qinê zeredê xü yê bêvengi bikerê" Çiyê kî Kafkay nuşnayê u rézandê xü dî kar ardê, vateyê cî tayin merdiman waştê bikerê vatenê diyaneti. Hélbiki fîkrê ey, ser vatenda xü u qini ser (inanc) ze kî şar fam keno wuni niyo. Fîkrê ey ser vatenda xü ser noyo; 'Eger merdîm qini jewi nêker, merdîm nêşeno pakeya zerida ey merdiman zi bîvino. Gerek merdîm ney cî zi rînd bîzano kî, Kafka qeçekê ju ailedê Yahudi o u aile cî zi diyaneti ser zaf qinê (inancê) cî est biyo. İnteresê cî diyaneti ser zi bêsebeb niyo. Kafka wazeno bî no şekl'a bîbo nezzidê pêrdê xü, éyni wext dî zi kokê xü bîvino u biro xü seroecdadandê xü rê wayêr bîviciyo. Kafkay héme héyatê xü dî çelişkiyê [alozê] mabênenê qin u qin-nêkerdeni dî şîyo ameyo. O her tim qiseyanê xü dî vato; '-Gerek merdîm homayan ra xü dur tepşo u bî no şîkl'a merdîm şeno çewt famkerdena insan u homay pê ra abîrno'. Kafka ju merdîmê do geyrayoğê cuwabê persan bi u cuwabê xü zi felsefeciyanê zey Kierkegaard u Platonî dî geyrayê.

Kafka u ziwan

Çî wext merdîm Kafkay wanenoî merdîm bî ziwandê ciyê basit u héririni dî kewno münaqeşe. Ziwanê Kafkay zelalo, ifadedê xü dî héme ci neqışneno, merdîmi u tabiat şeklo newe gino. Kitabandê Kafkay dî ziwanê qéhremanê kitabandê cî u ê ey bî xü kewno pêmiyan. Wext wext merdîm nêzano ka qéhremanê kitabero qisey keno yan Kafkayo fîkrê xü vano. Kitabandê Kafkay dî her tim diyalog zaf mîhimo. Yanê diyalogê mabêndê ê zerey u ê teberdê merdîmi. Gemê Kafka niyo ka kitab senin dest pê kero. Zey wendoğî merdîm finê dî xü nuştey miyan dî vineno u héta nuşte yan zi kitab nêqedîyo, merdîm destê xü ra şiyê wendeni nêveradano. Çiyê kî kaşê merdîmi keno mistik u hewnê zebaniyano. Merdîm şeno ney zi vaco kî, belki o semed ra Kafka ewro Kafkayo. Zaten medîm nêşeno vaco, Kafka nuştoğê wextê 1920'an o. O her tim verê wextê xü bi. Kafka nuştoğو naturalisto. Tabi o bî tenya ey'a zi mîrd nêbeno u kitabandê cî dî kritikê ê rejiman zi esto u inan ser hénekê cî estê. Merdîm cî wext Kafkay waneno, merdîm ney cî weş fam keno kî Kafka alîmê psikoloji Freud wendo u tesirê ey dî mendo. Qandê kî nuştey cî zelaley ra finê dî şeno bîviriyo hewn u xeyal.

İbrahim Bukan

aşmê guılı

Awk
zêrwêşê xui ra
Eşqig
no guil ser
Bîlbîl,
in êşq serra
teqen !

Aşmê guılı
Guılınêm ! dadiê guılı
Guieş bid zêrrê xui
Guieş bid,
awkag ha bin pelun guilun ra

Şeqena şına
Guieş bid ci

Ha zêrr wêşîê xui;
Ha mîrrayê xui'd ci'r una zu
Guieş bid ci
Ha zêrrê xui ra
Hxeyat duna guil
Eışq guil ra
Êrziawa bin lingun guil
Ha vêşayê zêrrê guil;
Pê cun xui, kena wenîk.

Germanyê eşq guil
Zêrrê xui'd,
Şemalê yêw
O tij pia una pie

Guılınêm ! Guieş bid awk !
Ha bin çaqun guil'id nalena
Guieş bid ci

Ha bin gitşun lingun guil'id qajena
Guieş bid ci
Ha bin çaqun guil'id xui aird ra kaş kena

Bun tıra !
Qijê ra hxetan pillê guil'id
Ya ha bin lingun o pelun guil'id,
Aird ser xui kaşnena
Awk zêrwêşê xui ra
Eşqig no guil ser
Bîlbîl, in êşq serra teqen !

Mehmet Çetin

Lercaine

zê goçê wari
peyser
nêna tu,
cemedina
hewnê xo
ser so
saki
pulur de
veyve esto

perocê koan de zê ticia sania lercaina to
heni çerx dano serê to zê çerxê paizo
kîlmo hewnê bêkeson, çê ïgerebiye de
sari werd omrê to vergi ki aê rae de
vaa diyağê zeria to de çi sebir esto

hewnê kemeron yeno cila koy de sano
ma ça mîneta tu kam pina na sewe ra
wazena dêm bido roce xesreta tu ser
jûyi bêro oca ra, waxtê domaniye bo
perrenê çimê to vay de jü qîlati esto

waxtê gozan u eskic u henguran ra
zê xeberê yeno sono axri omrê isani
sê ke ez qeda wayir veci adirê çê xo rê
zê goçê wari peyser nêna tu, cemedina
hewnê xo ser so saki pulur de veyve esto

Kindi

Nomê yi tamom Ebu Yusuf Yaqub bin İshqeç el-Kindi u, binatêy serron 801-872'dî cuvio, filozofê İslamiyêtio.

Felsefeya xu'd sentezê fîkrê İslamiyêt u fîkrê Platon, Aristoteles u Plotinus vîraşta. Kindi, İslamiyêt ser filozof vêrin qebul benu. İslamiyêt ser filozof vêrin qebul biyâşê yi, şik u şuphi tedî çini ki, xususen hîxalê newîvîrazyayı fîkrê İslamiyêt'id hêt terminoloji u metodoloji ser şednayî yo qidi paşt cîdayış (paşt dawa cî), kelam ra felsefe viertîş'd têyna wazifê yo pîrît (pîrît) nîdia, labelê wazifê payvîndertişi'd biyo lîngê pîrît, biyo yo merdum muhim paşcîdakarê dogma'on wahxiybiyayo ser rasyonel metot tatbiq kerdê u pieru in guri qarşia muxalifon hemdindaron xu verd kerdu, qiyâmêt yi itiyara yenu.

Kindi, esér xu'w muhim ('esil) *Fi'l-Felsefe el-ûla'd*, felsefe "hêt qiyâmêt u merteba'd zerrê sana'atê insoyn'd holin" yo qidi tarif kerda, cuwa pêy wazifê felsefe z' "qasa zixmiya insoynid hxeqiqeta êsti (biyayış) zonayış" qidi ser belli kerda. Fîkrê yi gueri, vonu felsefe piseromiyayışê serron ser nasîyawâ omiya resawa ma, Kindi ittiya'd işaretê cefatiya (zuari) wayervêjiyâşê pêdmêndiya fîkrê antik Yunan kenu. Fîkrê hxeqiqet sera xu insonon wa'dnayon ra, fîkrê vêrinon ra (qedimon ra) zaf hol u hxetton bêşkio eşkera yo qidi, pêy normon (qaide) u zamoyn xu gueri, yo qidi yi fikron ser pêy tiki serakerdiş (wasilkerdîş) ser meydon vetiş, wext vêrin ra intiqal biyayı hxeqiqeto pêy xuserçarnayış şerton u 'edêt xu'd vinenu, paşt donu cı Kindi. Yi gueri sebebê in, bi şık u şuphi binatê hxeqiqeta felsefe u mesaja piexmeron'd hêt muhteva (zerivati) ser yo ferk z' çinibiyayışu (niebiyayışu). Wird hemi z', hem raştiya rasyonel hem z' wahxiyibiayi hxeqiqeta yotêniya u hxakimiyâtia Homê, fazilet u zonayıtiya durfinayış egleb gerê ma çinê dumaku çinê dûma meku dona ma.

İspat kerdişê metodê yi, hedef ispat kerdiş d' felsefe sera fikrê
madde ra şıkıl qazonc kerdişê cevheron(xuyi) zonayışi iddia kenu Kindi,
îna felsefa xu fizik u metafizik sera kerda dı bavr. Yi queri. mevzu felsefê

vêrin ya z' metafizik (*ilm el ilahi*) zonayia raştiya vêrina. In tarif sera munasib yo qidi êstiya Homê iddia kenu Kindi, cuwa pêy qêy êstiya Yi tay dêlilon z' iddia kenu. Yi dêlîl zêy Kindi şixulnê, yo "Gaye, ya z' İntizam u İspatê Hedêf", a bin z' "versiyona felsefê İslamiyêt'd ispata Kozmoloji biyayı delila Hudus" sera biyayê dî hxebiê.

Hêt Homê sera eg zonayê ma mevzubahis bî, Kindi inkarbiyayışê cevherê wasifon (sifat) Homê (el-sifat el-zatiye) dîma, encax Kindi, iddia kenu ki, zat ya z' sifet Yi menfi yo qidi tarif bêni (*el-sifat al-selbiye*). Filozof, Homê menfi yo qidi tarif kenu, wext dora problemê alaqa Homê u kainat bena, yo het ra Plotinos'ra omiyayı nazariye sudur ya z' teorema emanation qebul kenu, yo het ra z' êstiya vêrin pêy fiela hxura (azad) iradê Homê çini ra biyâş qebul kenu, in z' me'na xulqkerdişi tesdiqa. Yon Kindi, tokila (alaqa) binatêy Homê u kainat'id alaqadar waştına (talep) İslami çim ra duyr nigurieta, hem fîkrê İslami hem z' fîkrê felsefe Grek arda yo ca (ti ari).

(Cevizci, Ahmet, *Paradigma Felsefe Sözlüğü*, Kindi, s. 558-59,

"çeq çeq finientie
kil kil finientie
adir adir finientie
tari ken rulaşni o,
tim o tim ben hkeyat ...."

Zerduşt Piyeximber

Hasan Aslan

Aşmi

Ray ra
şına
erd lerzeno
İNİDÊ
Gerger'id
av peysena

Çime ci zey zeytuniyê
Pore ci zey komiriyo
Bejna ci hend de mîna
Namey ci zi bol kîmeko

Zey ciya bol veşeko
Zey ıstaran virsena
Zey tijiya vêşnena
Namey ci zi aşmiya

Ray ra şına erd lerzeno
İNİ dê Gerger'id av peysena
Namey ci bol kîmeko
Zey ciya bol xaseko
Namey ci zi aşmiya

Zey xezal barêkeka
Zey kolbîzan sıpiya
Namey ci zi bol xaseko
Namey ci aşmiya

10 / 01 / 2007

na dina de phonc çiy

Tı waştiye,
tı jüya,
ebe
phonc thami

na dina de
phonc çiy estê ke
karê aqılı niyê

a sola ke
erziya kemera rute ser
heliya
şiliye ver de

a şiliya ke
qilaşê koka darê ra şiya war
miloçike de biya miloçike
mar de biya mar

a dara ke
doxina xo na ro
awe rişnena de
çimanê aşme ver de

a aşma ke
her gıl de
jü saya de bine de
biya sur

a saya ke
biya pisirê mae
çuçığa rê
theyra rê

phonc çiy estê ke
karê aqılı niyê
na dina de

sola, şiliya, dara, aşma, saya

tı waştiye,
tı jüya, ebe phonc thami
tı jüya, ebe phonc rengi
tı jüya, ebe phonc cani
tı jüya, ebe phonc hali
tı jüya, ebe phonc parçıkê tirami

honî astaron
o wiyâyiş perperikon

paloKeko

hevalê mi ri...

wiyâyiş tu
monenu
perperik,
ez pê firrenu

ez ri ti oncenu darboni xui ser
wiyâyiş tu mî'r şow'îd bun ber
vêng dejon zerrê mî kenu kerr
honî mî'd bun vin şerr

çimi tu hernekê astaron tepşên
pê yin tari'd rar xui vinênu
mî'r bîni çilê hivi xui'r gêrên
yin ra xui'r yo ezmon virazenu

wiyâyiş tu monenu perperik, ez pê firrenu
sêrd zîmîstoni'd tijêk, ez wesaronî niêsenû
şew, tari'd çilayêk, pê vinenu
ezmon'îd astarêk, pê tu êsenu

Sait Çiya

Zaman vîndeno

Mî nêzona
Mî va, her çi vurino
Dina çerexina, zaman vêreno ra
Yoxro ke çıqa zor biyo
Ğeribiye de zaman vîndeno

Usar amo, her ca biyo khewe
Vilîki biyê têra, rîndekiye vorena
Şiliya, çhemo, laşêr dariyo we
Mîrê çhilîkê awke çîna

Roji biyê sewe, roşti biya tari
Durio, nas u dosti biyê xami
Zerri de dîrbeti, çımu de hêştiri
Mîrê paizo, se kerine usarê sari

Acas

Projê Acas'i gueri, herkes cê xui ra ruej 2-3 hêb Xeberon çarnenu a Zazaki ser o Radyo Miraz'ır şırawenu. Ini xebêr, programi Acas'id yên wendîş. Badi wendîş ra sitê www.miraz.biz'id, rîpêl Acas'id yên neşîr kerdiş. Komug bîwazu, oja ra êşkenu xeberon ruejonon bî Zazaki teqib bikeru. Inaju qê ju qezatêk'iz ma'r bena tecrubêko hol.

Ma'r xeberon açarnêن a Zazaki ser, bışırawên!

Sait Çiya

Welat

Usar yeno,
hard huyino,
asmên beno
ra
Vore
vilêşina ro,
viliki
kenê ra

Eke şêrine koti
Tı yena ra mî dîma
Hewnê mîde tî
Ğeyalê mîde tî

Tı zeria mîde sewda
Tı çimê mîde hêştir
Tİya can dana mî
Tİya mana cuyaşê mî

Ax, welatê mî
Tı ki jê mî dîrbetina
Awke nê, goni rîcena
Dere u çhemunê tora

Usar yeno, hard huyino, asmên beno ra
Vore vilêşina ro, viliki kenê ra
Bendi rijinê, ray to ser de benê ra
Bextê to vurino, ternê to urzenê ra

Waxtê xuyo, herey mekûyme
Şuya kou ra, raunê tora
Hona ke tiji zerreq nêdo
Rew, sîpêdiya sodırı ra
Vengê ma bicingo to ser de

Êndi nêvîndenime, yeme ebe lerz
Destê ma benê ju, zerrê made hewes
Riyê ma huyino, sarê ma beno berz
Welat beno serbest, ma ki zerrewes

Vînderê,
wuniyo,
ez buwaza
Amager'i sero
naxîrê xozan ba,
ew
zey şairi nê
la zey xozan,
ew çiman dê
insanan a
xeleti ya
bîzanaya?

Henday
embazan dê mi
miyan di, zewna
embazê dê
mino hewl esto-
melanqoli yê mi.

Diapsalmata

Soren Kierkegaard

İngilizki ra: Fexri Pamukçu

Şair çiyo? Zew merdîmo kî zerri da xo dî qexro gîran nîmîneno, labîrê lewê ci wuni virajiyayê kî, hîqi u nalin kî yena ey ci ra zey muziko weş vijîyenê. Qederê ci ê qeder dê bêbextiyaran, ê yê kî zey boxe dê zîlîmkar Phalarisi adîro senîk dî yawaşeya benê sur qeder dê inan maneno- qiriya inan goşan dê ci nîresê kî ey bîtersaynê, ê cirê zey muziko weş ameyê. Ew insanî çôşmedê şairi gênê ew ci rê vanê: fina dêri bîki; mahnay nay a ya kî derdanê newîyan ezab dayo to; lewê to zey veri mendê, ci kî qiriya to do ma bîtersayno, la muzikê to kêf dano. Ew qîritikwani inana yenê pê ew vane: rîndo, wuniya na do qanun dê estetiki serabo. Çiçi rê, ez rînd bîzana kî, zew qîritikwan zey dîdî heban dê fasila ra zu şairi maneno; miyabêñ dî zew ferq esto; zerri da ey dî derd, lewan dê ci ya zi muzik nêbeno. Vînderê, wuniyo, ez buwaza Amager'i(2) sero naxîrê xozan ba, ew zey şairi nê la zey xozan, ew çiman dê insanan a xeleti ya bîzanaya?

Henday embazan dê mi miyan di, zewna embazê dê mino hewl esto-melanqoli yê mi. Miyan dê kêfi di, miyan dê kari di, ez beden dê xo ya wuza di hadre ba zi, mi rê işar dano, veyndano kînar. Melanqoli ya mi yara mina sadîqa-helbet ez ji, vera ci sinayıya xo dana ay!

Çiyan dê tewr abesan miyan di, mi rê wuni aseno kî, meşxul biyayena merdîmi a ya kî merdîm kar u werd dê xo dî emino- esta. Co ra, çîwext ez vinena kî a çeq da muhim dî zu mîş anîşena zînci da zew merdîmê dê meşxuli; yan ji zu faytona kî xışma ray ra sîna, ay ra lînci erzeyena zewi ser; yan ji kî pîrdo abiyyaye verni da ci dî zufîn dî abiyyeno, ci dano erro u kişeno, a çeq wuyate guneno miro. Kam şeno kî wuyate nêkewo? Nê merdîmanê meşxulan sekerdî bî ecêb? İcab keno kî nê merdîmi, ê cîniyê kî fek dê maşana şewate danê keyi ser u xo di şas manenê, inana tesnif nêbê? Fîkrê dê şîma ya, ê dê nê şewate dê heyati dê gîrdi ra kamcin çiyê do gîrd hessibiyaye bîreynê?

Vîradê wa ê bini bigazîncê kî demey xîrabi. Gazînci ya mi aya kî. ez vana demey bêqimetê; ci kî inan dî ihtiras nêbeno. Fîkrê merdîman zey lay, zey kaynanê kî la rîsenê, zey inan bari u nazîkiyê. Fîkrê kî zerri da ci deyê hend bêbehmiyetê kî guna ci nêkewno. E kî kurmi fîkranê zey dê inan bînimînê inan rê

guna hessibiyenê, labirê merdîmi rê, o yo kî şikil dê Homay dî virajeya yo ey rê guna nêhessibiyenê. Seks wastena inan giran bena ew nemuhima, ihtirasê inan hewna beno; ê gurwanê xo anê ca, nê bêexlaqan zey Cuhudan xob'xorê misede dayo, ê yê kî meteligan ra leteyê tewr werdi vejenê kî rozê Homa yo Teala inan ra hesab wast, ey bixapeynê u bîdê cî kî emniyet dî bîmanê. Heyfê inan! Naqor, rihê mîno ageyreno Tewrat u Shakespeare'i ser. Qenêbo wuja dî zew zano kî çimê zeweri yê camêrd u cîniyan sero; wuja dî zew hes keno u nefret keno; zew dişmenê xo kışeno ew mesela xo neslan ra ravêrneno-wuja dî zew guna keno.

Zek menqibe(3) dî yena vaten, Parmeniscus mixare dê Trophonian dî cehd(yetenek)a xo ya wuyati keno xo vira; labirê fina kî çorşmawi(ada) da Delos'i dî zu biloq şikil dê ilahe Leto'y dî xo misnena cî, wateyê cî pey dî yeno. Zuwê da zey nay amê mî ji serre. Wexto kî ez xort biya, mî wuyateyê xo mixare dê Trophonian dî xo vira kerd bî, labirê ez kî biya gîrd, mî çimê xo akerdi, ew dinya yo rastayı fahm kerd, ez wuyate dî mecbur menda, o wextrayo mî wuyate nêviradayo. Mî di kî, mahnay heyati dezge ronayena; xayey cî Hakimo Serên biyayena; yanê kî zewqê sinayen zu cîni ya kî heme çiyê cî ca deyo, a ya zewijiyayen dî beno, yanê kî, tengani da mali dî dest pê dayen qudsiyet da embazin ra bi; yanê kî zanayin zek bol merdîman wastê wuni bi; yanê kî ey qandê qunîti dayen hêcan kerdê, ew qandê ceza dê 10 dolaran vera riski zerri kerdê pêt; yanê kî, bahdê werdi, 'wa weşî da to bo!' vaten nezaketi bi; yanê kî ey komunyon (werdê Hezreti Isa yo peyin. No roz hîrg serr, kîlisan dî merasîman a yena viri)dî serr di finê ca gurotê, a diyê ew wuyayê.

Hewn dê mî dî çiyê do ecêb ame mî serre. Ez Azmin do Hewtin dî beq mendîbiya. Pêro ilahi wuza dî amey bi pêser. Mî rê xususi misede da kî ez çiyê buwaza. Mercury va, "Tî gencey wazenê?" yan zi, "xaskin, qewetin, emro derg; yan zi, cînêkê da tewr xasek, yan zi çiyê qimetinê kî xezina da ma dî estê inan re çiyê? Buwaz, labirê zew ci buwaz! Dîma mî ilahan rê va: "Çaxbazê (çağdaş), tewr şerefîn ez zew ci tenya weçinena- wa tîm wuyatey mîna bê." Qet zew ilahi cuwab nêda, la pêrin da wuyatero. Nay ra mî fahm kerd kî ilahan wastena mi qebul kerda, ew wuni fikûriyaya kî ilahan zanayê xo tam dê ilahan dî seni ifade bikerê. Ci kî inan fek dê xo ya bîvatê: wastena to qebul bi; na raya cuwab dayena ci mînasib nêbiyê:

1. (Qîsan dê manidaran) miyan ra weçiney
2. Veraroj dê payêtaxti dî zu çôşmawi yê da duza kî cî rî vane, "Baxçe yê

Qesidê felek

Xêmê
gijik siê
wext wurişt,
Xêmê
gijik sıpiy
denişt

Paşa
zê merg
kerda zê rişt,
vêng zengêloni
Meşkê felek

Bon şı sîmîltkini riyon, paşt kota mindon u şaron
Pîlusê pêr gûl mon çîmon, bî serdinê supûr felek

Payız omê qaz qulîngi şî, pêl daron pêr tedir zerd bi
Ruej ma ser tariyu şew bi, mar biy derd dewroni felek

Zê gezal tu çıqas zaf vazdi, zê têyr şêr ezmon ra azâd
Xelas çîna rênê qav tu, lora sêdar tuwa felek

Şahiyyu şin ina dunya, nimonen qav yoy tek şîma
Hol bizon wu zê kingêru, çîko kot vêr hewê felek

Ca nimend ma pa çarniyu, destu qulê ma şîknê yu
Zê ardon pêr ma tonêyu, ding u ariy ina felek

Şî payız omî zîmîston, pîlusê gûl bağ u buestoni
Umîr şiyayı niyen vêr deston, weş bizon in qanuni felek

Dewiji wari omê dew ser, pêl daron pêr koti erdi ser
Ma ser biy ra puk u bager, mon mergon o waroni felek

Xêmê gijik siê wext wurişt, xêmê gijik sıpiy denişt
Paşa zê merg kerda zê rişt, vêng zengêloni meşkê felek

Wusar xuertoni honi şin, veng u rengi pêriz da dîm
Pîlusya zê gûla ruej vin, têna mend vêr warê felek

Ma'r ni taqet ni çarı mend, tiya ra şiyayış ma zaf nimend
Hiviyê ma têna "Homa" mend, ma kot gerronekê felek

Nışta kehilê padişêh, biya berxudar biya bextiyar
Pêni'd ez biya pir u extiyar, war menda meydani felek

Ma ard rewtiş, eştiş mezat, tedir fêkiyê darê heyat
Hêdiço niyen nivon fiyat, bê wuhar mend dikon felek

Ho omo sêr lewê guer, umîr viyerti qe niyen viri
Zeg ho honi'd laji piri, hay niyomonen tiron felek

Pêni'd merg yen ver bêri ma, ni şefqet ken, ni kuen şêm ma
Zê inson ho kar xu dîma, gazi hewar ha çâ felek

Vêrna qanun şin in tewur, heta inka zaf kêrd sêwur
Zê keskîsor rema kot dûr, himo'z ço niyreso felek

Her ruej çîmoni xu çarnena, çend ruêj cua pê ma'z vêndena
Hişarîv ya tu'z xapnena, komig berd kerd vin yê felek

Şem ma zafê her ruej yê ser, ho çâ gêl ma wa biêr xu ser
Verinig şiy pêr şiy piyser, venda da yin bêrd şiy felek

Gûnwer wurişt kot mon inson, zê vergêk har tiysera don
Himo'z hisab pêyin niyzon, yi'z verdena şına felek

Komig bier tia gerek wu şier, dunya ayê yiv seraser
Hay çâ Süleyman Îskender, xain vêjya yindi'z felek

Ma tîm bermên dergi şewon, kom persen hal ma şemginon
Çarı niymend qav feqiron, hadi ma şu vêr bêr felek

Heta kêt tu xu'ir bêñ hişar, vêjyêñ mon ra bî lezu ûar
Dnya terk kên pêr ba zarar, maldar niybu çô pê felek

Vêrni dunya zaf şirina, şemon derdon pêr remnena
Pêniyd vêr xu zîvîrnena, bena dışmen şına felek

Wusar welat wext gûlono, wext gêrayış wext seyrôno
Çira ho ben wêxt derdono, şerêñ persin wa vaj felek

Pêrê dunya resa piyhet, tiyedir xevityêñ hon biy rehet
Lajek reben niyzon yo het, biy çarı mend vêr bêr felek

Wurz wev bîra! barberon tiyk, omnon qêdo niymend yo çiyk
Bar yin seran ver yin reyik, hêdiy mevind bayê felek

Xebatêk ma'r tîm lazîma, him qav axrêt, him qav diyna
Resêñ mîradon xu tîma, ruejêk niyşin vêr bêr felek

Ez "Heziyn" a kerr u geja, wurd çîmona gûn pêr rijya
Hînd vona, taqêt mi'z vêjya, ax kena vêr sitêm felek

çığa
persun
pers keno,
pers ko;
serba
ni persun
çığa cüabun
dano, bido;
ni cüabi
Çığa zelal
benê, bibê;
çîyo ke
veciyo werte,
serba
mentiq-
ramitene

Xîdîr Eren

Ontologîye

Qesa veri

Ma ke çiyê borzal [fîkr] nêkerd, serba ey, zêdir; “sîma ci pers kerd?” ya ki; “persê sîma çik bi?” belkia; “cüabê çiki wazena?” vanim. Naca de cüab bo [bi] pers'a konê têzerre. Heni aseno ke pers bo cüab'a jübini ra gîrêdaiyê. “Cüab, pers ba xuyo!” ke vacim, tomete say nêbena. Pers çiki sero biyo se, cüab'i ey ci sero beno.

Pers, “biyaine çıka?” ke bi; cüab'i nae gore beno. Çike, “biyaine” teka, çûl [en] peyêna, hem'i hemu ci cêna xo zerre (Almanki *allgemein*). Eke, “biyoğ çıko?” deyê [reyê] pers ke kenim, cüabê ma nafa ni perşî gore beno. “Biyoğ”, “biyaine” gore tenêna xo sero, baxseo (Alm. *Zusammenfassung*). Nae goreanca'i, ey de zaf ci esto. Hurdimêna'i peyniya hemu ci derê, name nêbenê. Nia biyaine de'yi, peyniya “biyaine” de isan zaf'e ci fetelino [geyreno ci]. Çike, namekerdena biyoğî rê, caê de no mecburiyo. Eke sê[r] kenê, vininê ke no çîyo çûl peyên, Aristotelesi de “dinamik bo energi”ya; Platonî de “ide”, Kanti de “çîyo xoser”, Hegeli de “mutlaq geist [ro]”wo... Yanê, cüabê perşî daine de, isan bîwazo - nêwazo, ginno metafiziki miyan ro.

Eke pers; “biyoğ” “çiyê do biyoğ biyaine gore” çıko? (Yunanki: *to on he on*) pers bo; “biyoğ” ba xo, “çîyo de çûl peyên” de'yi vecino vera ma (vîrêndiya ma). İşte a taw belkia isan metafiziki ra raxeleşîyo, “biyoğ”i namekerdena ra vaz bero. Çike, “biyaine”, xo fenomenanê “biyoğî” de muskîna [mocnena] ma. Yanê, “biyoğ” çıko se owo/ deyi, / “biyoğ” çîyo de biyoğ biyaine gore çıko?/ cüabê persê nianêni danim. Heni aseno ke, ontologiya moderne, raver persun perskerdena xo'a metafiziki ra hem bîrino ra, hem'i metafiziki rîznena!

Ontologîye (salîxdaena biyaişî) sero kîlmek ra rêçe seye-kerdene

“Biyoğî” bo “biyâna temame” wexto ke Nikolai Hertmani xo rê kerda kare, heta ey, ontologiye [ontoloji] xêlê ra u olağan ra vêrde ra. Na rae de çûl sıfte “mentiq”ê Aristotelesi vecino werte. Çığa persun pers keno, pers ko; serba ni persun çığa cüabun dano, bido; ni cüabi çığa zelal benê, bibê; çîyo ke veciyo werte, serba mentiq-ramitene raşt biyâna ni ci nêvecena werte. Çike, rêçê mentiqi xo ser qe jü wext ni ci bêcar nêkenê.

Eke henio, maime şime çime. Pê ni çimay raa borzali de [düşünce] nê, raa zaney de bifetelim [bîgeyrim]. A wext, teoriya zaney vêrena hurendia mentiqi. Emma, felsefe gore no ki dest nêdano. Felsefe de problemê doze-kerdena biyoğî vîrêndiya isani de findena. Çûl sıfte na bîzaniyo. Çike, felsefe de taê objektun doz-kerdene nê, gereko; “biyoğ”i sero hemu ci bêro doze-

kerdene. Xora, zane [bilgi] mabênenê zanitene bo çiyê de “biyoğî” dero. Emma, na borzal de hentê “zane” y qimetê “biyoğî” esto.

Heni aseno ke heta bîngê zaney şiyaine de problematikê biyoğî werte-vetene lazıma. Yanê, zaf zaf mota[c]ê ontologieme.

İsani, qomo ke werte de weşiya xo ramînê, serba zaney, serba dina ro sê-kerdene jübini ra bîrinê ra. Sîklê qoman’i wejyatê wexti gore vurinê. Ni weziyatı/durumi danoğê [şahidê] tarixiê, reyna reyna nêdekerinê. Ni persanê nianênen sero sosyologi bo tarix'a konê cedele. Sosyologije binê persanê felsefê kamiye [hayat felsefesi] ra teber nêbena. Tarixi ke, sosyologije ke cüabê ni persun nêşkiya bîdo; nae sero Alamanya de felsefê kamiye veciyo werte. Nae ra tepia, vêniya ke felsefe henda [endi] “zane” niyo, a ri rao ke jü “ilm”i niyo. Belkia kamiye ba xowa. Ya ki, verba persanê jü qomi de findetena. A taw, gerekî isan hemu het ra, bin ra ser, nat ra dot, xo bo xo bêro zanitene. Ebe na’wa, felsefe de rîçê da newiye vecina werte ke na rîçe “ontologi”ya.

Hetê biyolociki ra azê (soyê) isanêtine, ebe borzali'a vinitene lazıma. Emma, isanêt herdê dewrêşi ra düri ey ra baxse [zobin] nêno naskerdene. İsan na dina sero tek teyna xo ser niyo. Mabênenê na biyaine de sistemê ke xo rê nê ro (saz kerdê), wertê inan dero. No sistem, teyna sistemê ey niyo. Cao ke o tey çinno, no sistem aca de'yi esto. İsan pirtikê dinao. Dina, “biyaina”!.. Na sebet rao ke; gerekî isan “antropolociye” ra acêro “ontologije”!

Seye - kerdene ontologiya khane bo newiye

Serba doze-kerdene ontologiya newiye, lazımo ke ontologiya khane de nia-dim.

“Ontologiya klasike” ya ki “ontologiya khane”; “ontologiya newi”ya ke yena, resena Wolffi, nine mabênen de name ra ber qe çiyo de ortaç çinno. Ontologiya khana klasike, metafiziko. Ontologiya newiye metafizik niya, anti-metafizik.

Ontologiya newiye “biyoğî biyoğî” de'yi rîçe kena [tedqiq kena]. “Biyoğî” de rîçanê determinasyoni seye kena [geyrena ci], vecena werte, kena rezal [eşkera]. Ninun ke kena, fenomenanê “biyoğî” ra küna rae.

Ontologiya khane gore, fenomenê nianêni çinnê. Hetta, war - wurtê fenomenan de'yi çiyê çinno. Ontologiya khane fenomenun nas nêkena. A, “biyoğî” çiton diyo ma, cao ke ey rezal kero, a ey rezal kerdene ra düri, ba xo biya teoriya biyoğî! Ebe ni teori'ya ki cat kena, ma rî “biyoğî” isbat kero.

Ontologiya moderne de problemo çûl pil, “problemê biyaino”. No problem, eke raştı pers kenê, Aristotelesi de xo muskino ma. Aristotelesi de, elaqa “biyain”a ke hemu ci cêna xo zerre (allgemein), ae ra vêreno “biyoğî”i ser. No hal, bara felsefey rî zaf çiyo de mohimo. Ebe ni hal'a felsefey xêlê rae gureta, xêlê ci lîl ra xelesno ra, kerdo zelal.

Aristoteles ebe çar sebebi “biyoğî”i keno eskera:

1. sebebo maddi
2. sebebê qılafeti (sîklı, biçim)

3. sebebê fêli (qesd, erek)

4. sebebê lewiyaene (hereket kerdene)

Aristoteles, wexto ke biyoğî cêno de ke eskera kero, *kausalite'o* [nedensellik, causality] ke kategoriya lojika, a wext pêta pet piroşino ae ro. Ebe ni halun hereketê biyoğî, biyoğî ra teber/düri findetae, taê çiyanê lojikun (mentiqinun) karakteri'a wazeno eskera kero. Hal u hereketo nianên de zaneo [bilgi] ke isan cireso, o zane; felsefê metafiziki ra ber çiyo de bin nêbeno. Yanê, ontologiya da kritik-nêbiyoğe, dogmatike, spekulatife vecina werte. Ni rêci rêcê ontologiya khanê.

A. Elaqa mentiqi bo ontologi'ya

Çiyo ke ontologiya khane deduktif [tümdengelimsel], rasyonalist [raştıkar, gerçekçi], aksiyonci kero; o ci mentiqo. Ontologiya khane gore, vîrêndiye ra mentiqi gore çiyê ke qebul biyê, ebe ni prensiban'a halê dina beno eskera, beno rezal. Xeta xowa pile no halo deduktifo nianen bi. A ri rao ke ontologiya khane gore, çûl çiyo karekteristik verde ra nat çiyê ke "qanunê biyaine" de'yi qebul biyê, i qanuni qanunê mentiqi. Na ontoliye, ni qanunanê mentiqi ra hereket kena. Nae gore problemo mohim problemê "form"io. Na ontoliye persê xo nia kena: "Form"i sero zaneo qeti çiton vêreno isani dest? Cüabê ni perşı nia dana: Sebeta "form"i çiyo ke bîzanim, ey mentiqi ra musenim. Na ontoliye gore, qanunê mentiqi, qanunê "biyain"o. Qanunê mentiqi, roê [ruh/öz] (*essentia*) biyaine, yanê "formê" ke seye benê [aranan formlar], ina! Ontologiya nianêne, biyaine henî vinena ke, biyaine hemu ci cêna xo zerre. Biyaine ebe na hal'a xo dest gîrotene, jü bo jü "biyoğun" nê; çûl cismanê ninanê gîrsun xo dest gîrotena. Ni cîsmi ontolocik niyê; bîbê bîbê, karakterê lojiki de formi benê. Peyniya na qesa de ontoliye, biyaina reale [raşte] sana hetê, cisnanê inun, roanê (ruh) inun (*essantia*) cêna xo dest. Na ontologiya dogmatige raşa ke "biyaina reale" gore nêşkina çiyê eskera kero, biaro ma ver. A ke çitona, ebe a hal'a ke bîcim xo dest, ma dest de "ontoliye" de'yi thabaê nêmanna. Bîmano bîmano, mentiqo de ideal maneno.

Ebe ni hali'a ontologiya khane, ro (*essentia*) ra kona rae ke biyaişî (*existentialia*) veco werte; ra o olağanê mentiqi, ra o olağanê ontoliye say kena [marena].

Cedelê ontologiya khane, jü ki a priori-recal [hurendia çûl verêne de zelal] zane xo dest vîrnaine serowo. Recal-a priori zane'yi, na ontoliye gore hetê mentiqi de pers beno, a het de vînino. Çike na ontoliye gore, hetê mentiqi, hetê royo. Mentiq jü disiplino; ontoliye, cao ke fam xo bîsinebno, acawa. A taw dina est-biyaine [varlık dünyası] ebe ni aqîl'a a priori nêna zanitene.

Eke dîqet ke kenim, vinenim ke na ontologiya khane gore;

1. Çiyê "biyoğî", çiyê "biyoğê reali" niyê; ina çiyê "biyoğê idealê", formê!
2. "Formê biyaina ideale" bo borzali (fîkr) mabên de dîletine [ikizlik/özdeşlik] esta. No'yî ki, çiyê reali çitono se, henî beno, teslimê borzal-kerdene keno.

ez pulemoriye ra
Ali Heyder

Şemsi Belli

Çarnayoğ: M. Tornêğeyali

Ez

Pulemoriye ra Ali Heyder
Seydu kiştî vi piyê mî, zaf rew
Seweta zu maina sura lenge.
Zu maa mî mende,
Zu ki ez.
Namê maa mî: Gulistane biye,
Hama Ana Gule vajina koanê ma de,
Maa mî ra.
Maa mî Gule,
Suku ra teyna Pulemoriye diye, zu rae
Çık bi, çinay rê bi, mî viri ra şî
Xalê mî ra pia amey ve Pulemoriye.

Çialu virastene zanena, Maa mî Gule
Aspor biyaene zanena,
Esqê Yimam Caferi re duway kena
Duzgın Bavay re qurvan wad kena.
Duzgın Bavay re qurvan wad kena khe
Lazê xo Ali Heyder xo bixelesno,
Raxelesiyo ni kou ra, bixelesiyo
Wendene, nusnaene bîmuso Ali Heyder
Zon bîmuso
Çêverê dugeli de ca bicêro.

Maa mî Gule çheke estene zanena
Duway kerdene zanena,
Yimam Wuşêni, Sey Rızay
Dirvetia Qerquesune ron ra dağ kerdene,
Lazê xo dîma berbaene,
Zanena, Ana Gule.
Tîrki nêzanena, zon nêzanena...

Wadê maa mî gureti vi
Hawt serri de biyu, qurfüne yi kou ra
Ravêri Pulemoriye de, dîma Elejiz de mî wendi ve
Sayiya nalbend Ali ra.
Mektevo vîrên, mektevo wertên, vajime
Tenê herey, tenê rew
Mî xo lise de di.
Seveta sarehuşkênia mî ra bi,
Ya ki zovina sevev ra bi, reê bi
Çeyê nalbend Ali ra erjüne tever.
Xundê raanê kou, zor amê hirê serri lise,
Pulemeriye ra Ali Heyderi rê,
Peydena Anqara.

Mı postali boyal kerdi, qezeteyi roti
Hamalêni kerde, Anqara de, hal de
Wo taw
Şiyu fakulta, wertê şefiliye de
Çı kar khe mî di, gurine khe
Wastena maa mî bêro hurendi
Pulemoriye, maa xo, xo viri ra nêkerde hama
Zonê yi kou, mî kerd xo viri ra

Tam hawt serri vêrdi ve ra, mî maa xo nêdi ve
Maa xo Gule
Qurvan wad kerdi ve Duzgın Bavay rê khe
Lazê xo Ali Heyder bîwano.
Sa biyu xo ve xo,
Mî va "wastena maa mî biye"
Mî wast khe
Yi kou, yi dewu, maa xuya kokime bîvini.

Ez Pulemoriye ra Ali Heyder
Wendis u nustis zanon, giravate girêdaene zanon
Suke de feteliyais zanon
Mektevo wertê, lise qedena
Fakulta Huquqi xelesna
Pulemoriye ra Ali Heyderu, ez.

Eke bîwaji, bonu hakim
Namê mîletê Tırki ra qeraru danu, hetê qanuni ra
Kurşî de cubeanê şiaanê yaxebelekînu konu pay
Eke bîwaji, bonu savci, bonu awkat.

Ez Pulemoriye ra Ali Heyder
Lazê Ana Gule, Ali Heyderu, ez
Destanê xo bidê mî, koê ma
Destanê xo bidê mî Elejiz, Mamekiye, Bingol
Huquqdar Ali Heyder yeno
Ana Gule, nun u ron ra tedarîk bîvine
Pulemoriye ra Ali Heyder yeno
Lazê to yeno, Ana Gule...

Mî telgrafê unt nalbend Ali rê
Xevere bîrusno, müjda maa mî Gule do
Xîsim u derezau rê,
Qomi rê, pîrune rê, xevere bîrusno.
Der u ciran, pil u qiz
Bonê zerri bi pîrr, ser de şî
Cêniyu haylemeyê na ve pîra
Vîrêndiya haylemi de maa mî
Berbayî, berbayî, berbayî...
Bi ve pîrmotîkîn, riye maa mî
Destê xo bi ve pîrmotîkîn
Mî phaçî kerdi
Destê pîrmotîkînê khe thamarê xo biyê khewe,
Destê maa xo Gule.

-Nasilsın, eyi misin, Ana?
Maa mî motê riye mî biye, vînîte

Ezı ki qaytê riyê dae biyu,
Ma hurdemine ra veng u vaz nêvejino.

Ez Pulemeriyê ra Ali Heyder
Ez ezaê hakimêni Ali Heyder
Ez ezaê savciyêni Ali Heyder
Ez ezaê awkatêni Ali Heyder
Ez lazê Ana Gule Ali Heyder
Ez huquqê Roma zanonu,
“Zilyetlik, vazülyetlik, müruruzaman,
Temerrüt, şifa hakkı, irtifak hakkı”
Serri khe ravêrê serru ra
Qe jüyê mî viri ra nêsona
Ez Lazê Ana Gule Ali Heyder
Mî zonê maa xo kerd xo viri ra
Maa mî zonê mî nêzanena.
Jê dî lalu
Qaytê riyê jüvini beme, vîndeme
Selaaaam sîma rê bo,
Sîma mae ve laji ra jüvini ra cêra kerdi
Selam sîma rê bo...

Nisane 2006

¹. Çîme: Şiirlerin Diliyle Dersim, Özgün E.Bulut. Nusnoğ: Şemsi Belli, Anayaso, Doğu Anadolu Şiirleri

². Na kilame hetê mî ra amey ve çarnaene u Pêseroka Dersimi, Amora hirêyine de vejiyyat vi. (Dersim, sayı:3/Haziran 1996). Nîka mî newe de kerde raste.

³. Kitavê Ali Kayay “Dersim Tarihi” de, “Dersim de Zazaki Dili ile Örnek Bir Şiir” nuşiyoy. (Ali Kaya, Dersim Tarihi, Can yayınları, 1999). Hama çîme u çarnaog̊ beli niyo, nêbusno.

⁴. Na kilame, hetê P. Sodırı ra ki çarniya zonê ma. (Ware-2).

İlhami Sertkayay de mobet

Asmêno Bêwayir

**Asmêno Bêwayir: Ma be xêr di, bîra Îlhamî! Tî xêr ama
pelganê pêseroka ma Mirazi. Ez sa biyane ke ma ameyme têri ki,
jübini di. Tî şikina, xo ma rê naskerdene [şinasnaene] dê? Îlhamî
Sertkaya kamo, koti rao, çı kar u gure keno?**

Îlhamî Sertkaya- Ez Çewlig rawa. Dowa ma, girêdayê Azrapêrtewa (Adaklı). Namê dewa ma Pircano. Ez aca de ama dinya. Domantiya mîn mabênen Çewlig, Kanireş (Karlıova) u Pircani de vêrde ra. Ma ra vanê 'Xidikan'. Letê de aşira Xormeçikano. Xora new dewê Karêri na aşire raê. Xormeçiki Dêrsim ra amê Karêr. Ma new wa u bırayme. Ez domanê dîdinewa. Zaf derg mekeri, mîn enstituya malîmiye Çewlig de wend, 1970-80 de biya malîm. Mîn serrê Dêrsim de, dewa Kırnige de (girêdayê Xozatia), malîmtiye kerde. Dîme ra ez nêşkiya welat de bîcîwine. Nae ki derg mekerine, ez dî serri koyan de menda u veciya tewer. 1982 ra nat ez ğeribiye dera. Karê mî, edebiyat, zon, politîqa u huner serrawo.

**A. B.: Hata nîka dî kitabê tuyê kîlamu/şîiru veciyay. Key
veciyay, sari çıqa elaqa musnê ra ci? Şîiranê xo ra jüyê teqdimê ma
kena?**

I. S.: Hata nîka hawt kitabê mîn veciyay. Heya, dî kitabı zonê ma de şîiri veciyay. Elaqedarê şarê ma rînd bi. Kami ke ê kitabı diy, zaf zereweş bi. Çı hêfo ke rînd fam nêkerdêne, çike zonê ma rînd nêzanitêne. Zonê edebiyati xora şîma ki zanenê, xorîyo. Ez halê zonê ma u na çetinîye zanena. Mî gereke cayê de dest bîdêne pîro.

**A. B.: Bêrime qalê seri, şîma Hollanda de jü gruba tiyatroy
be namê „Hesrete” nê ro. Tenê mobetê dae bikerime. Şîma hata nîka
koti veciyay, kay çinay sero vîrajîyê; mîleti çituri di? Tî ke kayanê
şîma ra jüyê ita teqdimê ma bikerê, ma ki zaf sa benime, wendoğê
maê welati ki.**

I.S.: Xêlê wexto ke derheqê tiyatroy de, mîn waşt bi ke çiyê vîrazi. Endi ez derheqê senaryo u planê xo de zelal biya. Rojê ju [yew] kombiyayış de, mîn hevalan [embazan] ra no plan u fîkrê xo vati. Hevali pê qayil biy. Aca de min dit ke ez ebe nê planê xo herey menda. Xora tayê tecrubeyê mîn derheqê tiyatroy de est bi. Hevalan seba [semedê] tiyatroy u kaykerdene fîkrê xo vati. Taine va, „ma tiytaro beşe nêkenime, hama [labelê] çı ke destê ma ra ame, ma phiştî danime şîma”. Hevalan ra çar

Miraz
zaf namê de
bî manewo.
EZ wazena
kîlmek seba
wendoğanê
Mirazi ra nae
vacî: Napolyani
seba
serkewtene
vato ke, 'ma ra
hirê çi lazîmê:
Pere, pere,
pere...! EZ ki
şikina vacî,
seba raştiye u
raverşiyena ma,
verênde
hirê çi zaf
muhimu u
lazîmo:
Zon, zon, zon...

kesan va „rol gênime”. A roje ra tepia, mîn dest bî nusnayena senaryoy kerd. Nusneyana mîn şeş aşmi dewam kerd u qediya. Endi waxtê pratik u provayan ame. Ma her hefte cayê de amêne têlewe. Ma rê, goreyê tiyatroy şeş kesi lazim bi. Çı hêf ke, nê hevalan ra dî kesan ma nêmê raye [rayırı] de ca verdayme. Aliye u Erdinci derheqê pratiki de phîsti dê ma. Şukri Atik zi, xora roja verêne se ke va, peyê qesa xo de vînet u rol gırot. Mîn u Şukri ma piya phanc kesê bini peyda kerdi u ma dest bî provayan kerd. Bêşik, no henî rehet nêbi. İmkânê ma çinê bi, hama baweriya ma biye. Provayanê ma nezdiyê serrê dewam kerd. Raya verêne, 24ê Nisane de Hollanda de, şuka Den Haagi de, ma veciyayme sehne. Na roje, zereyê ma de theyrê mîzgine [mijdani] firr da u na roje ma vira nêşona. Endi ma kewtime ser u kes nêşikino vaco „Kîrmânci de (Zazaki de) tiyatro çîno”. Ma, zonê [zîwanê] ma de, raya tiyatroy ke xemetiya kerde ra. Zaf şâ bime. Nameyê kayê ma HESRETEya. Babete, ju keyeo ke welat ra amo Ewropa, oyo. Ju lacek u ju kêneke ebe piyê xo Ewropa de manenê. Kêneke xo raver bena, zaf çi musena, bena entelektuele. Her çi ke şî, zonê ma musena u derse dana. Lacek beno serxoş u ju hevala xo ki zê [sey] xo esta. Keye de, diyalogê pi u laceki xîrab. Kêneke mabênenê nê diyaloganê xîraban de menda. Wazena nê diyalogan hel bikero goreyê zanayena xo. Dewijê de inan esto, ê xorti, saiya na kêneke ra xo raver berdo u hêdi hêdi zeria laceki kuna (kewena) na kêneke. Hama heto bin ra, lacek wazeno şoro welat. Rojê hem aşiq-biyena xo kêneke ra vano u benê waştî, hem ki waştena xoya şiyena welati kêneke ra vano. Mabênenê di eşqan dero. Hesrete, eşq, şem têmiyan derê ita (tiya) de. Hama bêçare niyê. Wazenê her tim alternatif vecêne. Viyarte (derbazbiyaye, wextê veri) de nêvindenê, serba demê amayoğî mesaj danê. Yanê, bî kilmi, hal çiqas xîrab beno, wa bîbo, mordem (merdîm) gereke alternatifan veco. Mesaj nowo. Hata nîka ma Den Haag, Rotterdam, Berlin, Amsterdam u Frankfurt de veciyayme sehne. Mî be xo hirê senaryoy nusnay: 1-HESRETE, 2. DOXTOR LASÊR, 3-XILAMALO MUDURO... Karê ma bêşik dewam keno.

**A. B.: Ez ke vaci, 'miletê ma de her dewe de miheqeş tewr
senik jü tiyatrocî esto, roê sarê ma de tiyartociêni, stand-up,
kabareciêni esto'; ti se vana?**

İ. S. : Na raşta. Edebiyat u hunerê şarê ma zê xezna henî vineta. Na xezna, hata nika niamo pê kar ardene, çike bînê bandora dero u qedexewo. Cîwiyaena şarê ma, hêlo [heto] ju de, 'tiraji-komik'o. Jariye, şem, hesrete, huiyaene, têmiyan dero. Na raşta. Hama eger ke na xezna ebe zanayene mero pê kar ardene, mordem beşe nêkeno kameji babete tiyatrowo, hunero, nêşkino bizano. Coka ke, zê her çi, kultura tiyatroy ki şarê ma de zaf raver nêşyo. Heya, xezna esta hama niamo şuğulnayene. Ma gereke na xezna bışuğulnime.

A. B.: Seba ni mobetê weşi ma to rê zaf tesekur kenime, wes u war be. Fêl u emelê to u çê to be albazanê (hevalanê) tiyatroy ra raşt şêro, era ser fiyê, zonê ma pê senata xo dewleti kerê! Jü vatena to wendoğanê Mirazi rê esta?

İ.S.: Şima ki weş u war bê. Miraz zaf namê de bî manewo. Ez wazena kîlmek seba wendoğanê Mirazi ra nae vaci: Napolani seba

Wêxt Vistonikon

Projê Wêxt Vistonikon gueri, her merdum cê xui ra, extiyaron ra, zonayon ra vistonikon gueştari bikeru u qêd bikeru o in qeydon xui Radyo Miraz'ir bışırawu, in vistoniki in programid neşir bêñ, badi wexton ra'z site'd ripêl vistonikon'id neşir bêñ.

In program elaqê binatê Zazaki o qijoni ma kenu pit. Qê ma pilon'ız benu rehbêr telaffuzi Zazaki, telaffuzu raşt.

SOLHAN 15 Günlük Bağımsız Siyasi Gazete **HABER**
solhanhaber@hotmail.com
Tarafsız, Dürüst, İlkeli Haber

Yeni Mahalle Erbakan Cad. Ulucami Pasajı
12700 Solhan / BİNGÖL

Lasêri
Kemeran
dêm danê
Zerê
mî de

Mî hesretan de mevîerde, meşo
Azmên gîneno serê mî
Adırı varenê
Sarê xo gêna, kuna rayan
Lasêri kemeran dêm danê zerê mî de
Çhemî miçiqinê
Vengi birinê, tari benê rocê mî, bêkes manena dîme ra
Bê to manena

Mîn hesretan de mevîerde, meşo
Xiyali benê kardî, çimanê mî de
Ustîna xağê mî şikina
Sebrê mî rîşino, ağu beno ȝemê mî
Destê mî lercenê, neşkina qaytê rayan bîkeri
Usarê xêğî derbaz benê
Bêsilam, bêpers manena dîme ra, bê to manena

Mîn hesretan de mevîerde, meşo
Kam kîwerê mî keno ra
Kam kilamanê mî vano
Kam şewanê mî de çilaê sewda mî vêşneno
Kam hestiranê çimanê mî keno pak

Mîn hesretan de mevîerde, meşo
Zeria mî pelax beno, cemed gêno ruhê mî
Çalîmê mî vindenê, phepungi wanenê pagan de
Qırım kuno eşqan, talan beno baxçê mî
Derdi emrê mî çinenê

Mîn hesretande mevîerde, meşo
Mîrena
Mîrena. . . .

Wusênê Gestemerde

Ti şîya nêşîya, mi xo nêdî

Roştîa
çimanê mi
bena
teng û tarî,
dinya ricîna
mi ser

Jan û dejî
ti vana,
qabale
gureto
zerê mi

Mi rê kî
peynîya
peyênê de,
Merdene ra
raver
merdene
manena.

Ti şîya nêşîya, mi xo nêdî
Şîyena to dime, mi xo serraşt nêkerd
Qerqeşunan rê bîya bîrîn û kule
Mi xo da dar ro, xo da kemer ro
Kesî bîrîna mina kule nêpîştê

Ti şîya nêşîya, mi xo nêdî
Şîyena to, weşîya mi kerde têser û têbîne
Heş û aqil nêmend sarê mi de
Ti vanê, telîyê gonî şono can û rohê mi ra
Ziqitneno can û cîgeranê mi de
Jan û dejî ti vana, qabale gureto zerê mi,
Hîni ke amê re hukum

Ti şîya nêşîya, mi xo nêdî
Hurendîya to mi rê zaf asena
Çimanê mi ver êna nat, şona dot
Hesîra çimanê mi de bena vîndî, şona
Gujgeleka vay de rêna vecîna, êna
Dormê mi de zê gujgeleka vayî,
Êna nat, şona dot; ti vanê, reqesîna
Toz û wele fîna re xo vay dana, bena derg û barî
Hard û asmên rê bena ustine
Şewa tarîye de bena tersê zerê mi
È tersê zerê mi de astore çar nal vaznena
Hatanî ke ci ra nalî dardî we

Ti şîya nêşîya, mi xo nêdî
Hewn çimanê mi de heremîya
Sarê mi berzîn nêcêno, qisawetan ver
Şodir mi ser, ebi zerqê tijîa şodirî beno zelal
Şodir û şandê mi bîyê adirê canê mi
Şîyena to ki êna çimanê mi ver
Roştîa çimanê mi bena teng û tarî, dinya ricîna mi ser
Ti ke hêşîra çimanê mi de bena vîndî
Mi rê kî peynîya peyênê de,
Merdene ra raver merdene manena.

Berlin, 06.09.04

Felsefe, Alm. *Philosophie*, Yunanki **philo** u **sophia**, yanê “*kamîline ra hezkerdene, dostê zanaene*”.

Esil ser namekerdena geyretê şinasnaen (naskerden) u vînitena sebebanê verênan u sersebet u unsuranê her çi, yew ki ê hedefê kerdişîê peyênio. No qise raver antik de ameo gurenaene, deva devê wextê Herakliti de. Platonî çim de, felsefe balê xo dano be şinasnaena est-biyayışi ya ki dano be şinasnaena ebedi u bêpeyniye, awa ke Platonî na yewe (juye) zey welatê fikran be fîkrê hewliy u rîndiye niçike (gil) de zanita. Diyalektikê Platonî ra gore raştiya felsefiye ganê (gerek) werênayışo (mîşawreo) kritik de xo bîmocno (bîmsuno) u ser bîfino. Aristotelesi de fîkri zey biyâşan zerrey cîşmanê eşkeraan de newe ra vîraziyenê (erziyenê werte). Tarixê felsefey de giraniya mewyzuyan vuriyê, feqet meselê bîngehi (himi) zey verêni mendi.

Duşê ilman de qisaweta (meraxê) felsefey, warey u qismê ilmi yew be yew niya; felsefe gineno meselan sero, êyê ke disiplinanê yew be yewi de hewna kes nîgeyrao ci (tedqiq-nêkerdo). Exlaq, teoriya şinasnaene (kognitifite), mentiq, felsefey huquqi u ê yaban (tebiet) u cemaeti (qewmi), yew ki metafiziko ke qismê xo antolociye, kosmolociye, antropolociye (insanşinasîye) uêb. estê, nê pêro aidê felsefeyê. Ray u adetê felsefey rocawani [ğerbî]jo ke giraniya xo dawa xeyal u fîkrê biyayışi, ey het de yew ki tesirê raya fesefey Hind u Çini kulturê rocawani sero ki zaf biyo.

Nae ra tepeya amaranê Miraziê binan de felsefe sero meqaleyê do hera be qeydey rêzi veciyeno

Felsefe Çithawa?

Felsefi
vêndenu şarı
Vonu:
bawêriyon xui
Piyêrun
person veran
hema newi
qebul bık.
Bizonug
ti çitha
Çıra
qebul kên.
Biye zonayış
Çık
qebul mek.

Kêlimê Felsefe, Yunonkiwa Kon ra kota Erêbki, oja ra zi kota miyoni Türkî, Türkî ra zi omiya kota miyoni Zazaki.

Esili kêlimawa Yunonki “philosophia”wa u di kêlimon ra yena mêtô. “Philo” yena me'nê hessi. “sophia” zi yena me'nê “zonayış”. Philosophia zi yena me'nê zonayış u zonayış ra hesskerdi. “Philosophos (filozof) zi merdumug zonayış dîma gêrenu wazenu bizonu wiwu.

Yunonkiwa Kon’id kelimê “sophia” tênda niyena me'nê zonayısi. Baqılık hereket kerdîş, ziyedoniyon ra remayış, xui ri wayêrti kerdîş o verbî xirabiyon diyax kerdîş’iz miyoni me'noni “sophia”do. Itya ra’z yena zonayış’ug fiolozof, merdumug me'nê cuyayış dîma gêrenu wiwu.

Mexsêd Felsêfi tênda, pêyda kerdîş o xui dest eştişi teori niwu, felsefi wazenu ma guiriyon raşton biyar ca o wazenu riyê cuyayışêkê bieblaqi bimuejnu ma.

Fikiri Yunoniyo Koni, bînatê zonayış o zonayı'd, bînatê zonayış o waştış’id alaqêko xueri din. Sokrates'i vatîn, inaju ra kîçi bî zonayış xirabi nikenu. Itya ra yenu zonayış’ug kêlimê felsêfi, destpêkerdiş’id tênda me'nê zonayış o zonayış ra hess kerdîş niardin zuon. Cuyayışêko wayêr exlaqi o cuyayışêko şâzi ardin ra zuon.

Ze'g ma cuerdi'z va, me'nê “pholosophia”wa vêrin, hess o duesatatiyê zonayış o zonayona. Filozof merdumêko mutlaqiyetçi niwu, çîrrê nivonu inaju

tênka o rêk raşt ez zona. Filozof; merdumug zonayış o zonayıti dîma gêren wiwu. Filozof o merdumug wazenu zonayış berzu xui dest wiwu. Vatışon gueri, kêlimê "Philosophos"ı dora vêrin, mutefekkiri Yunoni Pythagoras'ug Îsê ra ver, seserrê şeşinid cuyo, qê xui şixuînawa. Ze'g Pythagoras'i ina kêlima şixuînên, nivatin ez merdumêka ze'g mi piyêru raştı pêyda kêrdi, vatin ez ju dîmagêrayi, ci natharnayê zonayışıya o ez zerkotê zonayışıya. Waştin'ug inê biyaru zuon. Têki'z voni, ina kêlima dora vêrin Herokleitos'i şixuînawa.

Yenu zonayış'ug filozof; pê icatoni xui şâ nibenu o nivonug mi zonayışi mutlêq di. Feqet merdumêko şubheci niwug vaju qe çıkış niyenu zonayış. Wextug ma tarix felsêfi teqib kên ma vinênu zaf merdumi vêjiye vatu: qiso pêyin mi va. Het bin ra otir mutefekkir êstig voni: qe çik'ız niyenu zonayış. Hetêk ra zi têki mutefekkir vêjiye vatu herçi yenu zonayış labelê ma qe çik'ız nizoni.

Nuştisi cuêrin ra'z yenu zonayış'ug filozof, ogo zonayışı xui'd kêmasi vinenu wiwu, qê inaju tersenu o wazenu çiyon newon bîmus o qê inaju'z zonayış dîma gêrenu wiwu.

Filozof hemi ci bingê aqili sera nonu ru. Qet tu çik biye aqil qebul nikenu. Hemî ci persenu. Felsefi vêndenu şari vonu: bawêriyon xui piyêrun person veran hema newi qebul bîk. Bizon'ug ti çitha, circa qebul kên. Biye zonayış çik qebul mek.

Felsefi hesskerdişi zonayış o zonayon o zonayıtiwu. Felsefi persayış o person o verperson dîma gêrayışu. Felsefi inşa kerdisi ju cuyayışêko nêwi. Cuyayışeko xêrc yi pê person o verperson omo allawtîş. Felsefi inkar kerdîş nê, zonayış bawêriyon wazenu. Felsefi biye zonayış qebulon redd kenu.

Şondı, pêni herbi

Behçet Necatigil

Açarnayueğ: Serhat Bengi

Hin
Homê mî ri
mend
Mueş kerdişi
E'bdi
Biyebext.

Ruej kotu pê kui
Adır kotu guniyê mî.

Vêrsi koti diyeso
Dêst mî kot kıştê mî.

Homa'g honu secundo,
Diyayış yi kot çârê mî.

Hin Homê mî ri mend
Mueş kerdişi e'bdi biyebext.

Gelê bîron hîni ayavêñ

ruej esta ruej wêşyêrya
ruej esta rueja weş xîrabiyyêrya
wexta zarec diyar dara qaqîvnena
dêrd mî piyêru şîni mî vir ra

ruêj omîni ruejêkê dêrg
duêst mî piyêru bi zê vêrg
vergon ez werda in vêrg dilîngi
êla bêxt çoy nimend piyêru bi dêng

zîmîston omî vor varena
dadi qijon ha bermenâ
kuêli çinik sîl vêşnena
la sîl bîqêdiu ya sekena

têk merdumi voni mî'r çî lazîm
voni mî'r xêr nê perê lazîmi
ehey zalîm gıdi zalîm
eger tî mîêêrd Homa zon tî'r çîta lazîmu

gellê bîron hîni ayavêñ
zersuez ho von gueştarivên
zerrê qijon tîm şakerên
la duêst insoni feqîrvên

12/12/2006

Zersuez Nimetullah

Tu agêr bi zerrê'm şaker

willêh we'z tı ra hes kena
qué tı con cigér xui dona
mı sond wendu bı nomé Allêh
bı tı çoyê ra hes nikena

qê Allêh tu ina nikêr
tu agêr bi zerê'm şaker
wez ha itya'd bawê tuwa
tı bi we'z con xui fedakêr

ina dunya mi'r biya zindon
ruehi mı bi tı biwu giron
aqıl mı sari'd nimendu
honi şewon mi'r biw herom

ina meker ina meker
adırı zerrê mı we meker
we'z ha itya'd bawê tuwa
tı bi wez con xu fidakér

we'z tersena we'z tersena
têrs mı ğêrivi'd mirena
we'z tersena we'z tersena
têrs mı we'z tu nivinena

14/12/2006

paloKeko

**Astarêgê
tari şewon ra yên qesnayış**

pîto ri tu ra tij tîrawên
yo bar hiviyê tu helesnên
hiviyoni tî roşni ra kên
behcer tî toş toş gêrên

lawo astaroni tu qesnên
şewon tari'd verdên
hononi tu nemun ra qerefñen
behcer tî toş toş gêrên

qico azadi tu ra nîmnên
tijê tu pê şowon bestnên
lawo tu pê aşni xapnên
behcer tî toş toş gêrên

Ahmet Bürlükkara

Ser şına ser ver

Serr şına serr ver
Vîziyêr, êru, siba'z ho ma ver
Tay şını, tay monên
Komi çitha berd
Êru dinya dî ruêjya
Çîrrê zerrê çoy xui ra meverd
Kêmoni, ziyedoni,
Çîmi isoni vêşoni çîrrêz mîrd nibêن
Hîni bes dunya war verd

Fida Sewskun

Seba rocê sodiri

Jü çênekê da qickekî verê düwarê bonê xuyê khani dî lêl ra, sefaq ra roniştaiya. Mî cî ra pers kerd: "Tu çae nia röy urcena ra?" Ayî ki mî rê vat ki: "Nîka satina pê i koy ra roc vecino. Ez her roce röy urcon ra ki i roci bivini. Heni rîndek beno berc ki, eki pê i koy ra veciya, daha cêr rao. Eji ki vano xo xo dî, 'ez ki tenê biyun pil, vecino i koy ser, i roci kenun virandia xo'

A çênekî ki henî vat, ez henî delgi ro şiyun ki domanekina mî biye adiro sur, amê verê çimanê mî dî biye kili. Bonê ma ki khan bi, hama zaf şirin bi, zê jîlê Kengerio ki wertê Kemerî de vecino, zê iy sipê, zê iy şirin bi...

Nizon, ez tire (eceba) a çênekî qesi ki, ya ki qicçina xo qesi ki? Hama ez a çênekî qesi biki ki yê mino, xo qesi biki ki yê ao, a zerrê mî dera, eji ki zerrê ae derun; yanê qicçina ma manda jübünun.

I roci ra zanun, eji ki her lêl ra bizekanê xo ver de niştene ro, koo ki pê Xanun dî (Dêsim-Pulur/Vacuge), namê i koy Kemer Thalîk bi, xêlê berc bi. Pê iy ra roc veciyêne, mî a berc-biyaina i roci ro sér kerdêne, qut-iligê mî biyêne jia, mî vatêne, "o roc qickek aseno. Ez ki veciri i koy ser, i roci kon quca xo, hama o çitun ni döwanê ma keno germ, no çîko ki nia hente rîndeko?" Ez eseqiyun i roci, a çênekî eseqiya i roci, uca ra zanun ki min o a çênekî mandimî jübünun. Yê ay ki bizekê xo est bi, zê yê mî: koli, belekin, çaribesin, khezî biy. Namê bizekanê xo zê yê mî turli - taması bi, qî a döwe dî yê kiçi (qi keşî) henî nebi: Pulî, Gulikini, Zerece, Rojda, Kunkor, Phorsî, Gezi, Boraxî, Guli, Semî, Sengi...

Ay ki zê mî berbêne, bizeka awa rîndeki ki berda jiýarı ser, yê minî bizeka mina en rîndeki namê xo Askî biye. Manê „askî“: cor de çari ra di teni çizgi hergi jû hatê ra, kosan ra hata cêr binê çeni yenê. Mî tuy dêne ci, mî say dêne ci, werdêne. Mî gizêr o kenger ki vetêne ki bori, a amêne, fekê mî ra vetêne, werdêne.

Biyêne ki peroc, ma bizeki ardêne çê. Hama peroco, peroc niyo, ma şuya (şiya) lesa xo be ninganê xuy'a mordêne: eki dîdi o nêma sa, berdêne çê, tam peroco, mî ki şuya xo mordêne ay ki amêne, mî verro şiyêne; mî vatêne, bîciri, serê zerria xo ki, wey ki mî rê şirinî biye. Moa mî sicia thoraqi, tenê soli kerdêne wertê sici, dêne bizekun, dêne mali.

Rocê çê ma qerar do, sonê jiýarı ser. Malo ki beno qurban, benê jiýarı ser, wertê mali dî kamcin bizekî en rîndeki, en xasi benê jiýarı ser. Tersi ez guritun, ya çiçega mî benê sa, ez se kon? Ma peroc bizeki ardi çê. Moa mî a Aska mî döwa ma Viyaleki ra berdi Esil Öwliya ser. Na jiyara hatê mawa; Mezra Xanun Qızılweyran, wertê jû bîrri dera. Jü gola, owkî werti de esta, owka xo ki lêmîna, ne zêdina, ne bena kemi. Kesê owkî tey estê, ninan rê vanê, bumbarekê. Ma loqmê xo ra tenê dêne ni bumbarekun. İyê ki balmış benê, benê na jiýarı ser. Benê, lee de darê da maza gîrse esta. Oo ki balmış beno, iy benê, ebe hebin'a (rêsen) dara maze ra gîrê danê. Be xoy ki sonê cêr, pinê. O isano ke berd, berdo gîrê do, beno rînd sa, Esil Öwliya hebinê iy ci ra kena ya, çîrc kena, dana dest, rusnena. Eke xora o mordem yê merdeno se, iy ki uca xeneknena.

Eke moa mî Askî berdi ser, ez zaf berbun. Mî lêl ra bizeki kerdêne teber, berdêne, çiraynêne, ez be Aska xo feteliyêne; vatêne, „Ya Xızır, nîka veciro, bêro, bipiroşyo mî ro, ezi ki bîciri, quca xo, i riyê aê rîndeki xo rê phaci kiri.. Hurindia xo henî asêne ki leê mî ra qî caê neşiyêne, hama nîka çîna. Mî ki „Askê“ vatêne, a qîrrêne, zerrê xo qilaşiyêne ra, hata ki amê leê mî. Zerrê mî di manda, henî rîndek, zê rocê sodiri, şisika Koê Muziri, zê rocio ki sono wertê hurdiyanê xo... A çênekîy ki nîka qickekina xo uca ca verdê, mîni ki uca ca verdê...

Ercan Cengiz

Wele dı mı ro bo

Gımı-gıma, herd zerrifino
Tifangi peqenê rao dı, koo dı
vêsani têsanı
Wey wey wey...

Maa xo se bıkero
Çı wele xo ro kero
Non çinno, sıt çinno
Rüti repali, kinci çinnê
Rao derê, jibenê
Hêgaê xo vêsenê
Bonê xo vêsenê
Domani, veiyiki
Cêníki, mormeki
Adır verra remenê
Velgo ra remenê
Wey wey wey

No çı zulmo
Xort dîrbetino
Naleno
Qes çinno
Bêkeso
Wele dı mı ro bo
Wey wey wey

Naleti sêro fiqarı
Naleti sêro bêkeşini
Naleti sêro kotiini
No çı halo
No çı derdo
No çı puko

Astari çinnê
Roc çinno, ro çinno
Maa xo se bıkero
Çı wele xo ro kero

Pukeleka
Domani sıt wazenê
Sıt çinno
Non wazenê
Non çinno
Berbenê
Jibenê
Wele dı mı ro bo.

Murat Güneş

Vorbeleki

emiri mi di
sêrr noni serron dîma
ruejon fetelnênu ruêj
aşmon dîmay aşmi
wesari dîma zîmistonu
barê mi vorbeleki kuena
xax kên
cuoni
pê extiyaron
zîmyêl pê puer
puer pê vor
vor pê çîmon

10/ k.pêyin/ 99

Mustafa Karabulut

Keyna Xasek

Keyna xasek wîna mek
Say çînena juwer çek
Derdê to ri mîrena
Bê mi sero adır wek

Enver

Welat

No welat çi bêkeso
Bê weng o bezi heso
Exmaxa re wanê heso
Derdê ma ma rê beso

No welat çi be weyro
Koni da pira wey ro
Dışmeni ma dayê rem ro
Kerdê diwêla peyro

Ramayış gorey teyro
Heq dê cîrê çîko xeyro
Camêrdîni nina nêyro
Namey evnay ma'd bê xeyro

Remayış niyo reyoyış
Evna niyo heqî waştış
Ma fek akem ê vanê his
Çi Zaza çi qisê kerdîş
De bê memri metteqî...!

Mustafa Karabulut

Şiira dewan dê Çêrmug

Fîsseyni kuşetçiya
Gürüzi şaqşaqçıya
Cillaro vuşk o waro
Ne siro ne pîrparo
Ro bero bîna bîmano
Çor dekevo jev nemano
Budran baxçê gulano
Hem zengo hem kervano
Buruto ze baruto
Akragi kena kergi
No birê işkijano
Mîrhanê şarabano
Elkano tîpu teyşano
Va xo çekro zindano
Cevderey pêro derey
Peye lurnı kerrey
Hirana maşıkı ne bena
Kiriye şîma biye perye
Gazo şîrgîzê piyazi
Şexan dê cori zi nazi
Keyne ci pil pelengi
Sergovendi tî vanê qazi
Paxsoro ci nankoro
Qelecûğı dewa mavo
Benavî paştîya mava
Çivan dewa şeyxana
Şêxi derdê mayê
Zibedîki koy sero dikî
Perena ze mirçiki
Ju keynek şero eyni
Bena ze viliki
Çolane bîzekano
Hessude herano
Sinaga istana
Mardîmandê xintana
Koyê veylek vera
Ma ci weş xemîlnawa
Çêrmuga tî vanê veysa
Hem çala hem ji kerra
Ne ma rê nê hukmati rê
Bê venga hem ji hara
Amnani şala tuva
Ne kezyene ne qisey
Be ma şim xo re masey
Qîsmet bo se ezo ewro
Waştiya xure şêri maso
Eşkye tore zerya kami bîmaso?
Pizê marda to bîmaso

Wa yeno waê cori
Şaneno dar u beri
Kankola mı cero yena
Cigera kami bimaso?
Pizê marda to bimaso.

Qalînê to çiqas wayo
Pizê feqirin bimaso
Pize neçarin bimaso

Sari rê keyf u roşano
Ê ma tı vanê qey yaso
Pizê hokmati bimaso
Pizê neçarin bimaso

Keyna rindek şına çarı
Tım lornena ko zê tari
Çimi siyay bejni bari
Pizê kami bimaso
Pizê dapırı bimaso

Destê xo korinç kardê
Bolê dewja bardê
Bızê wergi wardê
Tım lornena koya sera
Tım bermenâ kafo wera

To çita yazmi besta
Helula sura to goşa
Şilta melhamer destâ
Tım bermenâ kerro sera
Tım lernena daro bîra

Tiyê luli cenenê
Wengo barda bermenâ
Maya mı ji nêweşa
Ez seni terk kiri bêri
Wez seni terk kiri bêri
Tım bermenâ koyo sera

Na dini de tek jew fino 'umrê mı
Neqedyenê neqedyenê derde mı
Tım bermenâ tım ray şına rında mı
Neqedyenê neqedyenê rayê ci

Herg şan beno eşqliyê ju rindeki
Herg rindeki mi destâ bena teyreki
Ya koyana ya kafana mı çek
Tım wanena nêqedyenê deyrê ci
Rindeka mı cirana mı sipyekî
Tım munena neqedyenê çitê ci

Mewarzı tı derdê xo ji kessi ra

Kes tore nêbeno dêş u balşina
Rîndeka mî cirana mî
Aşmiya şew u roj u istran ro bîra şina
Neqedyenê neqedyenê rayê cî

A işiga melul melul meroşı
Tewrê xo xo kolaki bê diyar
Bê diyar rindê bê diyar
Derdê mî biyê hezar
Şan beno naxır yeno
Boli yena tî çinya
Rîndeka mî tî hesra nê çîmya
Bê diyar rindê bê diyar
Derdê mî biyê hezar

Dahrîyi bigri ezo şerê welgo
La cîra mek ne wîliko wîliko
La heyfê keyneko
La heyfê rindeko

Bira megeyri
Na sersiya mî jew mindar kard ra
Ber roşımı betiya
Zerya mi biya siya

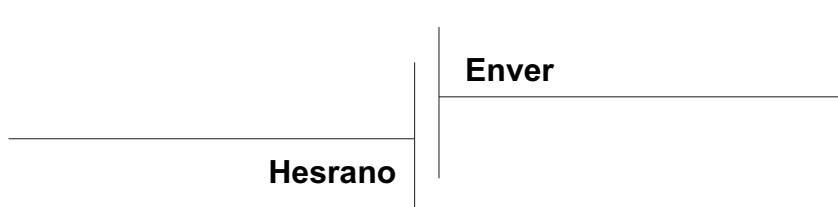
Fina ewna o kî ez biyo pir
Porê mî bî sıpê mî ci xeyr xo ra di
Maya mî weynda mî
Panci ke mî kuçe'd mendi
Zê qeçkin da mî
Zê qeçkin da mî

Koê şeyxani cahnimo
La Sinag kewsera
Dapira mî weynda mî
Maziê mî dara mendi
Zê xortin da mî
Ez koy sero rakuyi
Maya mî aşmi
Piyê mî istrarê şew ray
Roj akewto rojo siya
Fina ewna o kî ez raili
Wêynda mî
İstrarê hewa ra mendi
Lobik şina daro
Çime mî kewt di waro
Wa merdêk ti kame?
Mi va ez xure seydaro
Seydarê gezelano

Erdo sur be kalano
Ez kalê rindekano
Hîndîk aşmiya tewa
Xo bışanım nê bano
Hîndîk şew ra nêbiyo
Tî hes meki

Ez wano

M akerri vera gılgıl ramito
Mı mı rê nê gani gunya lalito
Way rîndeka mı xo ra bulgul rofito
Surek rofito
La la dewari wîrazi
Ma şımı bolı
Na sal sero rokı dendeko solı
Derdandê torê
Gunyay mı torê
Gunya mı bi dolı
Way rîndeka mı
Xo rê qahr o qotık wîrito

Hesrano hesrano

Ok diyo o zano

Miyanê kerrano

Xelqê cı pêrşano pêrşano

Hesrano hesrano

Miyanê kerrano

Halinê qertelano

Bîndestê zalîmano zalîmano

Budrano budrano

Werteyê layano

Miyanê çemano

Hesretê bekîrano bekîrano

Hesrano hesrano

Bekîro veyn dano

Va dinya bîzano

Welatê Zazayano Zazayano

SOLHAN

15 Günlük Bağımsız Siyasi Gazete

HABER

solhanhaber@hotmail.com

Tarafsız, Dürüst, İlkeli Haber

Yeni Mahalle Erbakan Cad. Ulucami Pasajı 12700 Solhan / BİNGÖL

Çılindar
“Têンka Zazaki”
21 : 00

Şiir u Muzik

Her ruej seet 21.00 (Nêw şondi)

Acas
“Têンka Zazaki”

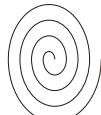
19 : 30

Xebêr (Haberler)

Her ruej seet 19.30 (Hot nimê şondi)

radyo miraz

radyo miraz

Itaki

Kırtasiye - Fotokopi - Yazılım

Dizgi - Tasarım - Tercüme Yapılır

Yeni Hamam Mah. Yeni Hamam Sok. No: 25 (Üniv. Durağı Arkası)

Tlf: 0422 323 36 65 / mail+msn:soylemezis@mail@hotmail.com

MALATYA